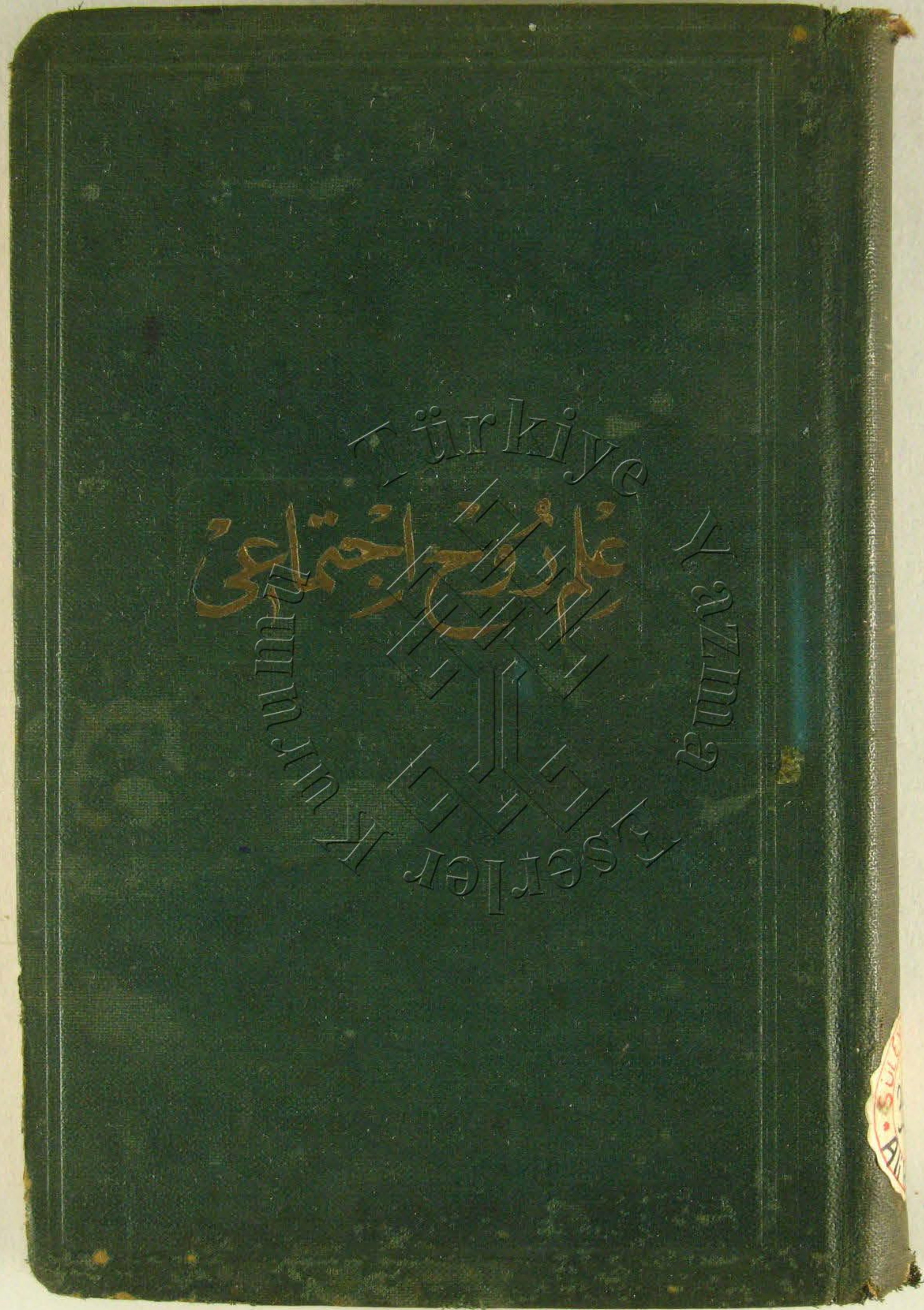

علم روح اجتماعی

دوقتور عبدالله جودت

علم روح اجتماعی

Dr GUSTAVE LE BON
ك
Psychologie des foules
روح الجماهیر
عنوانلی کتاب مشهورینك صوك طبعنه کوره ، مفید حاشیه‌لر
و ایضاحات تاریخیه علاوه‌سیله ترجمهٔ کامله‌سیدر

پاریس دارالفنونی معلملرندن، موسیو (داژو) نك مؤلف کتاب (غوستاو لوبون »
و آثاری حقنده قیمتدار بر تتبعنامه‌سی ترجمه‌مزك باشنه علاوه اولونمشدر.

طابع وناشری : اقبال کتابخانه‌سی صاحبی
حسین

استانبول
آمدی مطبعه‌سی
١٩٢٤

۱۸ تشرین ثانی ۱۹۲۳ تاریخنده یز

دیباجهٔ مترجم :

ضجرتلی ومظلم کونلر یاشایوردق . (استانبول) ك مدهش برحرب ساحه‌سی اولماق احتمالی موجود ایدی . بوتقدیرده ایکی میلیونه یاقین نفوسی احتوا ایدن عظیم برشهرك کنج ، اختیار ، ارکك ، قادین ، بتون سکنه‌سنك معروض اولاجغی آفتلر حوصله‌سوز ایدی . بومظلم ساعتلری ، بومظلم کونلری ، بلکه‌ده ایلری نه‌صورتله برآ زنسیان ویا تنویر ایتمه‌لی ؟ سؤالنی کندی کندیمه صوردم . Sully- Prudhomme ك شو مصراعی نظرمده التماع ایتدی :

Les heures d'idéal, les seules fortunées .

مسعود ساعتلرك آنجاق مفکوره ساعتلری اولدیغنی درپیش ایتدم .

۱۸۷۱ تاریخنده ، (پاریس) ك آلمانلر طرفندن محاصره اولوندیغی مظلم زمانلری (متکلمین وفلاسفهٔ اسلامیه تاریخی) آدلی کتابنی یازمایه حصر ایتمش اولان برفرانسز مستشرقنك ویرمش اولدیغی قراره مشابه بر قرار ویردم . دوقتور (کوستاولو بون) ك Psychologie des foules ینی تورکجه‌یه ترجمه

ایده‌جکم دیدم . بو کتاب شیمدی ۲۹نجی طبعنده‌در . (کوستاو لوبون) ك أك اصلی و اك مهم اثریدر . شیمدی‌یه قادار بتون اوروپا ملتلری دیللرینه ترجمه ایتمشلردر . فی الحقیقه جمهور حالنده اجتماع ایدن انسانلرك پسیقولوجیاسنه دائر بوقادار جمعیتلی بر اثر هیچ بر لسانده موجود دکلدر . موجود اولانلرده متفرق وقسمیدر . جمهورلرك شوکتی ، نفوذی ، سرعتله آرتیور . دورمز کزیده‌لرك و مستثنا ذکالرك حکمران اولدیغی بر دور دکلدر . مستثنا ذکالر آنجاق جمهورلرك آره‌سنه کیرمك وآزچوق اونلرك روحیله وروحیاتیله روحلانماق شرطیله فعالیته کچه‌بیلیورلر . انسانیتك دور حاضرنده روح جمهور قادار تدقیق واطلاع کسب اولونماسی الزم اولان دیکر هیچ بر مسئله وموضوع یوقدر . دون [۱۷ تشرین ثانی ۱۹۲۳] برغزته‌نك (برسوء تفهم) سرنامه‌لی مطالعه‌سنده اوقودیغمز «بز، جمهورك مقرراتنه اعتراض ایتمك ایسته‌ینلرك قفالرینك قوپاریلماسنی ایسته‌رز » عباره‌سی روح جمهورك نه‌قادار فرمانفرما اولدیغنی درپیش ایتمه‌یه کافیدر .

شبهه‌سز ، جمهور ، مقرراتنك وطن وملتك منفعتنه اك زیاده موافق اولدیغنه قانع اولا بیلیر، فقط بر وعینی مقصده دیکر بر یولدن کیتمه‌نك داها امین وداها موافق اولدیغنی دوشونمه‌یی وطنه قارشی اك کوچوك محبتسزلك بیله عد ایتمك البته محق اولاماز .

علم روح اجتماعی [یاخود «جمهورلرك روحیاتی»] کرهٔ ارضی

دورایتمش بر اثردر . اجنبی لسانلرینه آشنا اولمایان وطنداشلریمی بومهم کتابك نعمت مطالعه وملاحظه‌سندن محروم براقماق ایسته‌مه‌دم . هروطن، وطن عمومی اولان سیارهٔ ارضك بر جزئی وهرملت ، معظم عائلهٔ انسانیتك بر قسمی اولدیغندن خدمتم بتون انسانیته عرض ایدلمش بر خدمت دیمکدر . عمر طبیعیسنك دورتده اوچنی یاشامش بر آدامك بویله بر خدمت فکریه وانسانیه‌ده بولونماقدن داها بیوك نه‌املی اولابیلیر ؟

L'histoire de ceux qui ont cru au mieux et qui ont travaillépour faire souche d'une nouvellerace mieux orga - nisée intellectnellement et moralement, est l'hisioire de la partie la plus intéressante de l'humanité .

یعنی « داها ایی » نك موجودیتنه قانع اولمش و فکراً واخلاقاً داها ایی متعضو بر عرقه اصل شجره یاپماق ایچون چالیشمش کیمسه‌لرك تاریخی ، تاریخ انسانیتك اك جالب نظر قسمیدر . » دیین (کوستاو دوغا G. Dugat) نك فکرنده‌یم : انسانیتك داها مکمله ، داها ایی‌یه دوغرو کیده‌جکنه ایمانم قوی‌در . بتون رجعتلر ، ارتجاعلر سریع الزوال ، غیر طبیعی حادثه‌لردر . بشریتك بر نقطهٔ کماله دوغرو یوکسلدیکنه نجه اك مهم علامت ، مقاتله‌یه قارشی صورت عمومیه‌ده حس اولونان اکراه‌در. بشریتك حیوانیتنه اك فاجع علامت ، مقاتله اولدیغی کبی حیوانیتنك زواله باشلادیغنه اك بیوك مژده‌دخی انسانیتده تجاوزی جنك وجدالك ، لایق اولدیغی

استکراه ایله تلقی اولونمایه باشلاماسی، زمره‌لر و ملتلر آره‌سنده مختلف فیه مسئله‌لرك حربدن غیری بر واسطه ایله حل و فصلنه تمایل حاصل اولماسی‌در .

ادبی، اجتماعی ، علمی بتون فعالیتلرمز بو حقیقت معظمه‌نك تنور و تبارزینه خدمت ایتمه‌یه معطوف‌در . بر انسانك بتون حیاتنی منحصراً مشغول ایتمه‌یه لایق یکانه اشتغال انسانلره صلحك و حسن معاشرتك اك بیوك خیر و فضیلت اولدیغنی تلقینه معطوف اشتغال‌در. کورلك أولومدن بدتردر. بشریتك قسم اعظمی ، بر عمای وجدان یوزندن یا ظالم و یا مظلوم اولماقده‌در . دون ،

ظالمی ظالم ایدن کورلکیدر وجدانك
بتون انسانلری اولادی کورور جان بصیر؛
ای بیوك کوندوزك ادراك و محبت کونشی
طوغ ! یتر، قالدی بشر ظلمت و عدوانه اسیر.

دیبوردم . طبیعتده هیچ بر جزؤ فرد ضایع اولمادیغی کیبی هیچ بر جهدك‌ده ضایع اولمایاجاغنه قانعم. بو ایمان منوره صوك نفسمه قادار چالیشماق ، ابنای وطنمه و ابنای نوعمه ممکن اولدیغی قادار فضله نور طاشیماق ایچون بانا بر سائق شافی و کافیدر .

۱۸ تشرین ثانی ۱۹۲۳ اجتهاد ئه‌وی

دوقتور عبدالله جودت

هامش

۳۱ مایس ۱۹۱۳ ده (روح الاقوام) ك ایکنجی طبعنك افادهٔ مترجمی عیناً شو سطرلرله نهایت بولیوردی .

«روح الاقوام» ك ایکنجی طبعی ، ینه عینی مؤلفك اك مهم و بالخاصه اك زیاده قلاسیك و زمانمز جمعیات مدنیه‌سنك علم حال »ی دینمه‌یه سزا کتابلرندن اولان روح المجتمعین [علم روح اجتماعی] تعقیب ایده‌جکدر. بو وعد (روح الاقوام) کتابنك تقدیرکار قارئلرینه بر سلام شکران اولسون. »

بو وعدی اون سنه صوکره اولسون انجاز ایتمك میسر اولدی . اسم اولارق (روح المجتمعین) ه (علم روح اجتماعی) نك ترجیح اولونماسی، بونك روح مسمایی داها محیط بر صورتده افاده ایتمه‌سندن‌در .

۱ تموز ۱۹۰۵ تاریخلی و ۹ نومرولو (اجتهاد) ده (دوقتور کوستاو لوبون ایله ملاقات) عنوانلی مقاله‌ده بو کتابك ترجمه‌سنی کنجلردن بکله‌دیکمزی یازمشدق . هنوز حداثت سنلری فرانسزجه‌ده‌کی حداثتلرینه قاریشان ایکی کنج بو اثری تورکجه‌یه ترجمه ایتمه‌یه تشبث غیرتنی کوسترمش و فقط بو سفرلره مخصوص بر حالت ضروریه اولارق ناقص، آکلاشیلماز و بر چوق ترجمه خطالرینی محتوی بر رساله‌یه وجود و یرمشلردی. او کنجلر بو کون کزیده ذکالرمزدن‌در و او سال و سنده کوستردیکلری غیرت بو کونکی فیضلرینك مبشری اولمشدر . بونی ذکر ایتمکله کندیلرینه اصلا حرمتسزلك ایدلمش اولمیور: بویله جدی و درین اثرلری بحق فهم و ترجمه ایتمك یکرمی اوتوز سنه‌لك بر اشتغال مخصوص ایسته‌یور . ترجمه‌مز بو اوصافه مالك بولونماق قناعتیله زنده اولارق متتبعلرمزك حضورینه چیقیور ، تورك لسانده اك قوتلی و پایدار اثرلردن بری اولارق یاشایاجاغنه و فکرانی و روحانی عظیم خدمتلری اولاجاغنه امین‌در . ع . ج .

کوستاو لوبون

و

آثاری حقنده

(پاریس) دارالفنونی معلملرندن (غاستون راژو) نك
تدقیقنامه‌سی : [*]

عصرمزك تفكر عالمنده (کوستاو لوبون) بر موقع مخصوص اشغال ایدر. اونی حکیملر بر عالم، عالملر بر حکیم تلقی ایدر کبی کندیلرینی کوسته‌ریرلر؛ هم عالملر، هم حکیملر اونك برداهی فقط «فانته‌زیست» برداهی اولدیغنی تصدیق واعلان ایدرلر.

عالم اذکیا قادار سلسلهٔ مراتبه مربوط و قواعد پرست هیچ بر عالم، فی‌الحقیقه، یوقدر. اك کوزل مسلکلر، اوراده «بورژوا» طرزنده یعنی برطاقم قواعد و اصوله تابع اولاراق یاپیلیر. بر فیزیك‌شناسك منحصراً بر فیزیك‌شناس، بر کیمیاکرك

[*] ۲۱ مایس ۱۹۲۲ تاریخلی Revue Bleue ده Rageot نك نشر ایتمش اولدیغی تتبعنامه‌نك عیناً ترجمه‌سیدر. ترجمه‌مزك باشنه تبرکاً قویبورز . ع . ج .

منحصراً بر کیمیاکر اولماسی، بر فیلسوفك‌ده نه فیزیك‌شناس نه کیمیاکر اولماماسی استلزام ایدن اختصاص قانون شدیدی، سعی وتجربیات علمیه‌یه حاکمدر و بالخاصه شهرتلر اوزه‌رینه بیوك تأثیر اجرا ایدر. حالبوکه (کوستاولوبون) نه دارالفنون پروفه‌سوری، نه‌ده بر متخصص اولمامشدر. بناءً علیه نه دارالفنون نه‌ده رسمی علم [Science officielle] اونك طرفکیری اولمامشدر. موسیو (آبراهام) و (لانژووه‌ن Langevin) ك انشعاع فعالیتی RadioActivité اوزه‌رینه یازیلمش شیلرك کافه‌سی استنساخ وجمع ایتمك اقتضا ایتدیکی زعمی آلتنده وجوده کتیردیکلری عظیم اثرده (کوستاو لوبون) ك اسمی قطعیاً بولامازسکز.

دیکر طرفدن ممالك اجنبیه‌ده [یعنی فرانسه خارجنده] (کوستاولوبون) ك رغبت وموفقیته مظهریتی عظیم وسریع اولدی. کتابلرینك کافه‌سی بتون لسانلره ترجمه ایدیلدی. (ژاپونیا) نك‌ده داخل اولدیغی حالده بتون مملکتلرده بیکلرجه صاتیلدی. اك مشهور انکلیز متبحرلرندن (سیر ویلیام رامسه‌ی) بر لایحهٔ مخصوصه‌ده بالذات سویله‌مش اولدیغی وجهله (کوستاو لوبون) ك استحالهٔ ماده‌یه عائد بتون تجربه‌لرینی تکرار و دوغرولغنی اعلان ایتدی. (لیه‌ژ) ك بیوك فیزیك «اینستیتو»سی مدیری پروفه‌سور (دوهه‌ن De Heen) دخی عینی تجربه‌لری تکرار وبونلرك جمله‌سنك دوغرولغنی اعلان ایده‌رك (بلچیقا) نك اقاده‌میای قرالیسنده منحل بر اعضالغه آلینماسنی تکلیف

ایتدی. و (کوستاو لوبون) آقادهمیایه اعضا تعیین اولوندی. خلاصه (فرانسه) ده بیله (آرمان غوتیه)، (داستر)، (پهن لووه) کبی مشهور وحر عالملر (کوستاو لوبون) ه، ذره Atome لر اوزهرینه تدقیقاتی مناسبتیله اوزون مقالهلر تخصیص ایتدیلر.

دائما مناقشهیه معروض اولان بوشرف وشان. عینی زمانده هم (کوستاو لوبون) ك فعالیتنك اجرا اولوندیغی ساحهلردهکی تنوعلر، هم غیر منتظر بونجه نقطهلرده استحصال ایتدیکی نتائجك بویوکلکی سببلریلهدر. [یعنی (کوستاو لوبون) ك شان وشرف علمیسنك بوقدر موضوع مناقشه اولماسی آنجاق بوصورتله ایضاح اولونور].

انسانك کوزلری، معتدل ودائمی برایشیق ویرن لامبهیه قولای آلیشیر؛ بر شمشکلر فیشقیرماسندن بوکوزلر تیوروِلور یاخود قاماشیر: (کوستاولوبون) متقطع وبرق انکز برذکادر. بوشرارهلردن بعضیلرینی بوراده احیا ایتمهیه چالیشهلم.

I

الک اسکی تدقیقاتی توتون دومانك تحلیل کیمیوسنه عائددر. اوزمانه قادار توتون دومانك خواص سمیهسی منحصراً «نیقوتین» Nicotine جوهرینه عطف اولونیوردی. (کوستاو لوبون) کوسترمهیه موفق اولدی، که توتون دومانی «نیقوتین»دن ماعدا عظیم مقدارده و «نیقوتین» دن داها شدید خاصهٔ

سمیهیه مالك «حمض قاربون»، «حامض کیانوس ماء» ویکی شبه قلویلر احتوا ایدر. بوتجربهلرك خلاصهسی پروفهسور (آرمان غوتیه) نك بیوك کیمیا کتابنك ١١ نجی جلدنده بولونور. بوتجربیات ایچون دوشونولوب بولونمش اولان اصول، بالآخره آفیون دومانینك ترکیبنه دائر تدقیقاتده، مشهور کیمیاکر مووااسان Moissan طرفندن، قبول وتطبیق اولونمشدر.

صوکره، (کوستاولوبون) مقید آلتلره مراق وذات المحر وطین Biconique پاندوللی یکی بر «ناظم Régulateur» ایجاد ایتدی. بو آلت، ثانیهنك یوزده برینی اولچمهیی قولایلاشدیراراق جملهٔ عصبیهنك ارتجاج دائمیسنی و «معادلهٔ شخصیه Equation personnelle» دینیلن مدتك تحولات متمادیهسنی میدانه چیقارماسنه مساعد اولدی. [*]

عینی زمانده آلتلری دوزلتیور ویلان آلمق ایچون اصوللری تکمیللشدیریوردی. ایکی جلدده جمع ایدیلن بونتائج برچوق مناظری عکسلر Images perspectives ایله دکل، یالکز برعکس صورت ایله اشیانك اشکال هندسیهسنی استخراج ایتمهیه مساعد اولیوردی. Conservatoire des Arts et Métiers نك، فوطوغرافله پلان

[*] معادلهٔ شخصیه تعبیرینك بر تفصیل مدلولنی آ کلاماق آرزو ایدنلره (دماغ وملکات عقلیهنك فیزیولوجیا وحفظ الصحهسی) عنوانلی کتابمزه مراجعتی توصیه ایدهرز. معارف نظارتی تألیف وترجمه کتبخانهسنك ١٠٥ نجی وکتبخانهٔ اجتهادك ٤٢ نجی عددینی تشکیل ایدر. فی: ٦٠ غروش.

آلماق اصوللرینك موجدی اولان مدیر سابق میرآلای (لاسه‌دا Lassedat)، درسلرنده اکثریا (کوستاولوبون) ك اصوللرینی شرح و ایضاح ایتمشدر. دیکر عالم بر مؤلف، بیكباشی (لوغرو Legros)، (کوستاولوبون)ك اصوللرینك استعمالنی شرح وایضاحه بتون بر جلد کتاب تخصیص ایتمشدر.

بواصوللر، (کوستاو لوبون) ك (هندستان) ده، بالخاصه کندیسندن اول هیچ بر فرانسزك آیاق باصمامش اولدیغی (نه‌پال) ده بر سورو آبداتك پلانلرینی سریعاً آلا بیلمه‌سی‌ده تأمین ایتمشدر. بو صورتله عالم، بر آرتیست و سیاح بر آرتیست اولیوردی.

ایشته شیمدی‌ده (کوستاو لوبون)، آت عراقلیسی اولیور. فوطوغراف واسطه‌سیله آتلرك یورویشلرینی واصول تربیه‌سنی تدقیقه حصر وجود ایدییور. بو مسئله‌یی (ماره‌ی Marey) ك براقدیغی نقطه‌دن اله آلاراق (کوستاو لوبون) کوستردی، که بویورویشلر باخصوص دورت نال یورویشلری دائما بر آز صنعی اولان قوشو و مانه‌ژ آتلرینی استعمال ایدرکن قبول اولونان یورویشلردن بعضاً پك فرقلیدر.

آت تربیه‌سنه وبینیجیلکه تماس ایدن بو نتیجه، متخصصلر طرفندن اوقادار مهم تلقی اولوندی، که (فرانسه) ده بینیجیلك علمنده الك یوکسك مقتدا، الك یوکسك استاد اولان (صومور Saumur سواری مکتبی سرمیراخوری میرآلای (بلاق به‌له‌ر B. Belair)، (کوستاو لوبون) ك

« زمانمزده بینیجیلك په‌نسیب‌لری L'Equitation actuelle et ses principes عنوانلی اثری حقنده آتیده‌کی سطرلری یازدی.

آتك بنیهٔ ذهنیه‌سی حقنده‌کی فصلیله، آت تربیه‌سنك پسیقولوجیائی اساسلری عنوانلی بحثی شاه اثرلردر. بو بحثلری بیلمه‌ینلرو (کوستاو لوبون) طرفندن وضع اولونان قاعده‌لردن ملهم اولمایانلر بینیجیلك حقنده بر شی بیلمك ادعاسنده بولونامازلر. بینیجیلکه عائد اولاراق فتح اولونان فکرلرده ووجوده کتیریلن ترقیاتده (کوستاولوبون)ك حصهٔ کشفیاتی عظیم‌در. بعدما لایتزلزل قالاجاق اولان اصول Méthodeلر ابداعیله صنعتمزك هیئت عمومیه‌سنی تنویر ایتدی. »

خلاصهٔ کلام (برانلی Branly) ایله‌تشریك سعی ایده‌رك، (کوستاو لوبون) پك اینجه صفیحه‌لر حالنده معدنلرك (هه‌رج Herz) موجه‌لری ایچون – بودورده مشهور فیزیك شناسلرك و ازجمله (لادجه Ladge) نك اعتقادلرینه مخالف اولاراق، غیر شفاف اولدیغنی اثبات ایتدی.

(کوستاو لوبون)ك تجربیات وتدقیقاتنك بومجمل تعدادینه ختام ویرمك ایچون تحت‌الاحمر Infra - rouge [*] انشعاعات ضیائیه‌یی قابل رؤیت قیلماق واسطه‌سی اوزه‌رینه اجرا ایتدیکی تجربه‌لری‌ده ذکر اولونه‌بیلیر.

(علوم آقاده‌میاسنك ضبطنامه‌لری) نده مندرج بر نوطده خاطرلادیلدیغی وجهله، بو تجربه‌لر اوزه‌رینه‌در، که محاربه

[*] قرمزی‌دن داها آز قابل انکسار اولان مظلم انشعاعات حروریه حقنده استعمال اولونور بر تعبیر وصفیدر. ع. ج.

اثناسنده بك چوق ایشه یارامش اولان « بصری تلغراف La télégraphie optique » تأسیس ایدیلمشدر .

فقط مستقل علم [یعنی حکومت حسابنه مصارفی تأمین اولونان برلابوراتوار خارجنده ، انسانك كندی خانه‌سنده مستقلاً علمی تجارب ایله اشتغالی] پك مصرفلیدر . و آز مصرفلی وحتی كارلی ایشلره كیریشمك ایچون ، مجرب ، بعضاً مصرفلی برتجربه‌یی یاری یولده براقمایه مجبور اولمشدر .

بو وجهله‌در ، كه (كوستاو لوبون) .. فیلسوف ، یعنی « پسیقولوغ » [روحیات عالمی] ، « سوسیولوغ » [علوم اجتماعیه متخصصی] ، مؤرخ ، محرر سیاسی اولمشدر ؛ ینه بو وجهله‌در ، كه یكیرمی سنه ظرفنده ، (جمهورلرك پسیقولوجیاسی)[*] ، (پسیقولوجیای سیاسی)، (اجتهادلر واعتقادلر) (فرانسه انقلابی و انقلابلرك پسیقولوجیاسی) ، (حقیقتلرك حیاتی) ، (تربیه‌نك پسیقولوجیاسی) ، (روح الاقوام)، (سوسیالیزمك پسیقولوجیاسی)،(عصرمزك نصوص فلسفیه‌سی)[**] [*] ، (آوروپا حربندن آلینان پسیقولوجیائی درسلر)، (حربك ایلك نتیجه‌لری)، (یكی زمانلرك روحیاتی) الخ كیبی یكیرمی قادار جلد یازدی .

شبهه‌سز ، بونلر دها قولای اكلاشیلیر . اولدوقلرندن

[*] آلمزده‌كی اثر .

[**] طرفمزدن توركجه‌یه ترجمه‌ایدیلمش ونسخه‌سی نادرلشمشدر . مطالعه‌سی الزم اثرلردندر .

(كوستاو لوبون) ك آثارینك اك زیاده مظهر رغبت اولان قسمیدر . حكومات متحدهٔ آمریقانك سابق رئیسی میستر (روزوه‌لت Roosevelt) بتون سیاحتلرنده و ریاستنك مدت دوامنجه (روح الاقوام) [*] ی دائما النده بولوندیردیغی بر چوق ذواته دفعاتله تكرار ایتمشدر .

مترجملری آره‌سنده شونلر ذكر اولونه‌بیلیر : اوزمان علوم آقاده‌میای ایمپراطوریسی ومكاتب عسكریه ناظری غران دوق (قونستانطین) ؛ روسجه‌سنك ایلك صحیفه‌سنده اشارت اولوندیغی وجهله (پسیقولوجیای تربیه) مشارالیه غران دوقك نظارتی آلتنده ، جنرال (موندا یه‌سكی) طرفندن ترجمه اولونمشدر . (ژاپونیا) نك بالآخره خارجیه ناظری اولان (پتره‌سبورغ) سفیری بارون موتونو (Baron Motono) ، اسمی ذكر اولونان اثرلردن بر چوغنك ترجمه‌لری باشنه بالذات اوزون بر مدخل یازمشدر . (مصر) عدلیه ناظری (فتحی پاشا زاغلول) بو اثرلرك برچوغنی عربجه‌یه ترجمه ایتمشدر .

بیوك عسكری مكتبلر، (كوستاولوبون)ك بو نسیبلرندن ایدیله‌جك استفاده‌یی ، كرك (فرانسه) ده ، كرك (انكلتره)ده بو پره‌نسیبلردن آلیناجاق درسلری كورمكده تأخر ایتمه‌مشلردر. بیوك برانكلیزجه، عسكری برمجموعهٔ آلیات اولان The nav-

[*] بواثر بوندن یكرمی‌اوچ سنه اول طرفمزدن توركجه‌یه ترجمه وشیمدی‌یه قادار ایكی دفعه طبع ایدیلمشدر. طبع ثانی نسخه‌لری آزالدی دوكنمك اوزره‌در . فی ٥٠ غروشدر .

دائمـا ابتدائیدر وبو سـببله‌در ، که سرایت مصیبتنك تأثیریله معشریت حیات پسیقولو جیائیسنه دوشمك، (ره‌نان) ك بحث ایتدیکی ارباب ذکا ایچون ، دائما الیم بر کریله‌مه ، دائما بر تدنی تشکیل ایدر . مع‌هذا ، بوندن قورتولماق غیرممکن‌در. بالخاصه شونك ایچون ، که بلیهٔ سرایت، ابتدائی تمایلاتك دفع واجتناب اولونامایان قوتیله اجرای تأثیر ایدر .

بناءً علیه دنیـابی اداره ایدن هیـچ بر زمان فکرلر دکل‌در ، آرزولر، احتیاجلر، امیدلر ، قورقولر وبتون عناصر حسـیه‌در . انسـانلر اجتماع ایدر ایتمز سری Mystique اولورلر ، آنجاق بوسریت Mysticisme ایله، روحلرنده روح بشرك اك شدید اك مؤثر ، اك مهیج قوتلرینی جوشـدورماق سایه‌سنده وآنجاق بوسایه‌ده اونلرك اوزه‌رینه برحکم ونفوذ اجرا ایدیله بیلیر . دین‌لر عقیدهٔ اساسیه‌لریله دکل.. ماصالگریله ، تعلیم ایتدیکلری اخلاق و یا حقیقت ایله دکل .. سـعادت ویا تسلی نامنه وعد ایتدیکلری شیلرسایه‌سنده کندیلرینی قبول ایتدیریو وپایدار اولورلر. کذلك انقلابلر آنجاق جذبه کیرلك Illuminisme ایله مهلك اولورلر و تعصب عالمنده، قربانلرینی تطهیر ایده‌جك « أنکیزیتور »ك آتشندن باشقا برشی یوقدر: کیوتین‌ك وبتون « بولشه‌ویك » اشکنجه‌لری‌نك یاپدیغی‌ده باشقه برشی دکلدر . جمهورلره ظالم دینیور : دوغرو دکلدر. جمهورلر معتقددرلر و وآنامك اوهام پرستلك Illusionisme نك مدهش انحرافلری

اولدن کشـف اولوناماز . قتل عام یاپانلر خیر خواهدرلر و علوجناب سائقه‌سیله آدام أولدوردیکی واقع اولور . شبهه‌سز بودورلو ملاحظه‌لردرمیان، بودورلو مشاهده‌لر تثبیت اولونمشدی. فقط بونلر مؤرخلرك « مورالیست » لرك [علمای اخلاقك] تحشیه‌لری حالنده قالیوردی و باشلیجه ادبی سـجیه‌لرینی محافظه ایدیورلردی. بونلره عمومی بر بنیه ویرمك وتاریخـك توثیق ایتدیکی و ـ پولیتیقه‌ده عقل وبیلکی یربولدیغی تقدیرده ـ پولیتیقه نك موقع اسـتفاده‌یه قویابیله‌جکی وقویمایه مجبور اولدیغی پك بسیط برقاچ قانونه، اوتحشیه‌لری ارجاع ایتمك؛ ایشته (کوسـتاو لوبون)ك مزیتی بو اولدی .

III

بونکله برابر بتون بوجرأتلرك فوقنه چیقاراق، استحالهٔ ماده حقنده‌کی تدقیقاتی و اثری ایله ، یکی علمك تملی کبی نظر اعتباره آلینان « ماده‌نك نا قابل تخریب اولماسی » عقیدهٔ اساسیه‌سی اوزه‌رینه هجوم ایده‌رك فکر عالمنده محجوبیت انکیز برحادثه‌یه، بر « ایسقاندال » ه سبب اولماق (کوستاو لوبون) ایچون محفوظ برظفرایدی .

اوتوزسـنه‌دن زیاده وار ، که علوم آقاده‌میاسی اعضـای مشهوره‌سندن موسیو (آرمان غوتیه) یه ، (کوستاو لوبون)، ذره‌لرك اختیـارلغی حقنده بر تدقیقنـامه یازمایه مقتضی لوازمه مالك بولونولاجاغی بر کونك، بلاشك، کله‌جکنی سویله‌یوردی.

(کوستاو لوبون) شبهه‌سز اوزمان ، بالآخره یاپاجغی شیئی خاطرندن بیله کچیرمیوردی .

بتون تجربه‌لر ، ذره‌لرك تخریبی احتمالنی تکذیب ایدیور کبی کورونیوردی. ترازونك کوستردیکی دلائله ناصل اعتراض ایدیله بیلیر؟ تعامل لر Réaactions ده ماده‌نك منظره‌سی دکیشیوردی؛ فقط وزنی دائما عینی قالیوردی .

اکر ماده برشی ضایع ایدیور ایدیسه بو آنجاق مجهول انشعاع شکلی آلتنده اولابیلیردی؛ بناءً علیه بو یولده تجربه اجرا ایتمك لازم کلیوردی. اوزون تجربه‌لردن صوکره ۱۸۹۶ ده بردن بره Rayonx یعنی x شعاعلرینك کشفی خبری (پاریس)ه کلدیکی وقت مهم نتیجه‌لره انتظار ایدیور، بونلری خیال میال کوریوردم. بو انشعاعلرله، آثارینی رأی العین کوردیکم اشعه آره‌سنده (کوستاو لوبون)، برحس قبل التحقیق ایله بعضی مشابهت سزه‌رك و تاریخ تثبیت ایتمك مقصدیله (علوم آقاده‌میاسی ضبطنامه‌لری) نده ضیانك تأثیرینه معروض معدنلردن صدور ایدن انشعاعلر حقنده قیصه بر نوت نشر ایتدی . یکی برقوتك موجودیتنی ادعا ایدیوردی، ادعاسنه ایسه استقبال بالغاً مابلغ حق وردی . بو قوته بر اسم ویرمك ایچون « ضیای سیاه ــ Lumière noire » تسمیه‌سنی انتخاب ایتدی، که بونی بالآخره بین الذرات قدرت Energie intr-atomique اسمیله استبدال ایتدی. بو تعبیر بتون جهان طرفندن بوکون قبول اولونمش بولونیور .

ضیای سیاه تعبیر اولونان انشعاعلرده مختلطاً ایکی مختلف

عنصر بولونیوردی . (کوستاو لوبون) بونلری آز زمانده بری برندن آیردی :

۱ اوزمان فرض اولوندیغنه مخالف اولاراق برچوق غیرشفاف اجسامدن مرور ایتمه‌یه مستعد بیوك طول موجلی انشعاعات ضیائیه؛ ۲ ماده‌نك تحلیله متحصل قاتودی Eathodique شعاعلر[*] فامیلیاسندن اولان انشعاعلر .

تام او صره‌ده موسیو (بکه‌رل Beqerel ، (ن . دو سه‌ن ویقتور N. de Saint - Victor)ك «ئوران Urane» املحه‌سندن چیقان انشعاعلرله تجربه‌لرینی تکرار ایدیوردی . بر تفسفر Phosphorescence وقوعی فکرینه قاپیلمش اولدیغی حالده علوم آقاده‌میاسنك ۱۸۹۶ ضبطنامه‌لرنده مندرج تجربه‌لری اجرا ایتدی ؛ او تجربه‌لر کندیسنجه ، صورت قطعیه‌ده اثبات ایدیوردی، که ئورانیوم Urenium ك اشعه‌سی انکسار ، انعکاس وتقطب ایدر . (طول دائره‌سی Bureau des longitudes)نك سالنامه‌سنده منتشر برخلاصه‌ده ، (هاری پوانقاره)نك کمال اصابتله نظر دقته عرض ایتدیکی وجهله بو انشعاعلر ضیا فامیلیاسندن اولماق و بناءً علیه هیچ ده یکی برشی تشکیل ایتمه‌مك لازم کلیردی .

بو نقطه، اساسی ایدی . اکر « ئورانیوم » ك انتشارات

---

[*] قاتود، رونتکن علمنده منفی لوحه ؛ آنود Anode مثبت لوحه دیمکدر . قاتودی ، و آنودی بونلرك اسم منسوبلریدر .
ع . ج .

al and military gazette یعنی (دونانما واردو غزته‌سی)، (کوستاو لوبون) ك پره‌نسیب‌لرینك انکلیز ارکان حربیه‌سی طرفندن، عسکرك تربیهٔ ذهنیه‌سی ایچون اساس اولاراق قبول اولوندیغنی قید ایتدی. داها پك صوك زمانده حربك احضاری حقنده برلایحه‌نك مؤلفی اولان انکلیز میرآلایی (فولله‌ر Fuller)، رؤسای عسکریه‌یه، پسیقو لوجیانك لزوم تدریسی اوزه‌رنده اصرار ایدیور، بونلره (کوستاولوبون) نك پسیقو لوجیایه عائد اثرلرینه عطف ایتدیکی اهمیت عملیه‌یی کوستریوردی .

زمانمزك، (مان‌ژه‌ن Mangin) و(دومودوی De Maud'huy) کیبی پارلاق برچوق جنراللری کندیلرینی (کوستاولوبون) ك تلمیذلری اولارق اعلان ایدیورلر .

حقیقت حالده ، (کوستاولوبون) پسیقو لوجیانك یکی بر شکلنك یعنی معشری Collective پسیقولوجیانك بر پیری [*] ی عد اولونه‌بیلیر .

شبهه‌سز ، (ره‌نان) ك سوزینی بیلیرسکز: مثلا بر عالمشا صالونه بیك ذکی آدامی طوپلایکز؛ بونلر هیچ برزمان بیك احمقدن باشقه برشی اولمازلر ، کذالك اجتماع محللرنده نطق ایراد ایتمك اعتیادنده اولانلر ، مثلا برمداوله اقداحده ، هربری شخصیتلرینی وحریت محاکمه‌لرینی محافظه ایدن برقاچ دوسته خطاب ایتمه‌نك ، هرشخصیتك نایاب اولدیغی برصالونده ایراد نطق ایتمکدن نه‌قادار داهازیاده کوج و ذهنی شاشیرتیجی

[*] پیر = Initiateur

اولدیغنی بالتجربه بیلیرلر . بناءً علیه [بویله‌مجمع‌لرده] ایچنده فردی روحلرك مص اولوندیغی برروح معشری تشکل ایدر .

عنعنوی پسیقولوجیا ، حتی الك علمی شکللری آلتنده بیله منحصراً فردلرك وجدانلرینی تتبعله مشغول اولمشدی : (کوستاو لوبون) جمهورلرك پسیقولوجیاسنی تدقیقه قویولدی .

بوندن باشقا یالکز یولی اشارت ایتمه‌یه واصولی کوسترمه‌یه انحصار ایتمه‌دی ، یالکز بونی یاپمش اولماق دخی ذاتاً آزبر ایش اولمازدی. اولاً بو معشری حالت روحیه Psychisne دن قواعد عمومیه استخراج ایده‌رك ، ثانیاً بو قانونلری ، تربیه‌یی اجتهادلر و اعتقادلر کبی بعضی حادثات اجتماعیه‌یه تطبیق ایده‌رك چوك درجه‌ده علاقه بخش نتایجه بالذات کندیسی واصل اولدی .

جمهورلر وطبیعتلری اقتضاسی اولارق بالطبع اشتراك والتحاق حالنده بولونانلر ، ملتلر و قوملر ، مذهبداشلر ، فرقه‌لر ، دینی طریقت سالکلری ، « سه‌ناقل » لر ، [یعنی یاران بزم صحبتلری] قلان Clan لر ، انجمنلر ، چته‌لر ، بر صنف شاکردان ، برمجلس مبعوثان ، بر عساکر اردوسی ، برانقلابجیلر ویغماکرلر کروهی، حاصلی بتون معشریتلر، بتون زمره‌لر ، رشید ومدنی فردلرك وجدانلرینی سوق واداره ایدن قانونلردن دها بسیط قانونلره تابع بولونورلر : معشریتك [یعنی بر انسانلر هیئت مجموعه ومجتمعه‌سنك] حیات روحیسی

[Emanations] ی انکسار و تقطب ایده‌بیلیورسه ضیانك عینی اولان وساده‌جه قابل رؤیت بر تفسفر تشکیل ایدن انشعاعلردن باشقا اورته‌ده برشی یوق دیمکدی . اگر انکسار وتقطب موجود اولماسه‌یدی اوزمان بالعکس بوس بتون باشقا وتمامیله برشی موضوع بحث اولوردی .

بونکله برابر « ئورانیوم » دن انتشار ایدن شعاعلرك ضیادن تماماً باشقا برشی اولدیغی قبول ایتمك ایچون اوچ سنه کچیردیلر . بوماوقع قبول اولونور اولونماز تجربیات وتدقیقات تراکم وموسیو (کوری Curie) طرفندن رادیومك کشفنی انتاج ایتدی . [*]

فیزیك شناسلر تحری وتدقیقلرینه دوام ایتمکده‌لر ایکن (کوستاولوبون) کندی تجربیاتنی تعقیب ایدیوروبر آز زمان صوکره بوانشعاعلرك انحراب ماده‌دن متحصل اولدیغی نتیجه‌سنه واصل اولیوردی .

بوفکرلر ، اون سنه علی الدوام ، هردفعه مؤلفك یکی یکی دلیللرینی ، برهانلرینی احتوا ایدن لایحه‌لرده شرح وایضاح

[*] موسیو (کوری) ، زوجه‌سی مادام کوری ایله برابر چالیشاراق ، بومهم کشفه موفق اولمشدر . مادام کوری دخی ، موسیو کوری مرتبه‌سنده بر عالم مدققدر . موسیو کوری‌نك بوندن اون بش سنه قادار اول بر اوتوموبیل آلتنده قالاراق ترك حیات ایتمه‌سی اوزه‌رینه اوصره‌ده پاریس دارالفنوننده تأسیس اولونان (انشعاع فعالیتی Radioactivité) پروفه‌سورلکی کرسیسنه مادام کوری انتخاب اولونمشدر . الیوم ، پولونه‌ز ، [لهستانلی] برخانم اولان مادام کوری ، فعالیت انشعاع مدرسی بولونماقده‌در . ع . ج .

اولوندی . (کوستاولوبون) طرفندن اولجه درمیان ایدلمش اولدیغی حالده کندی حسابلرینه عینی نتایجی تکرار بولان مؤلفلر ، استادك ایلك تجربیاتنی برآزاونوتمش کوروندکلرندن ۱۹۰۲ ده (علوم آقاده‌میاسنك ضبطنامه‌لری) نده مندرج برخلاصه‌ده (کوستاولوبون) ، نشریات متقدمه‌سنی خاطرلاتدی . ایشته شوسطرلر بوخلاصه‌دن مفرزدر :

شرح وایضاح ایدیلن شرائط داخلنده ، ضیانك تحت تأثیرنده چیقان بتون تصعدات ، شیمدی ، ماده‌نك انشعاع فعالیتی نامی آلتنده تعریف اولونان انتشارات ایله اك صیقی مشابهتلر عرض ایدر . بناءً علیه بوانتشاراتك تحصلی ، اوزون مدت یالکز باشمه بنم ادعا و مدافعه ایتدیکم وجهله ، پك عمومی برقاعده‌نك برحال خصوصیسی کورونمکده‌در . بوقاعدهٔ عمومیه شو اولملی کرکدر : مختلف تأثیرلر آلتنده ماده‌نك ذره‌لری نزبن برافتراق Dissociation ه اوغرایه‌بیلیر وصادر اولدیغی جسملرك خواصندن پك فرقلی خواصه مالك تصعداته وجود ویره‌بیلیر .

بو مشاهده‌لرك ، بو مطالعه‌لرك اك جالب نظر نتائجندن بری شوایدی ، که هرماده خاطر وخیالدن کچمز معظم بر قدرتك ، قدرت بین الذراتك منبعیدر . (کوستاولوبون) ك حساباتنه کوره بوقدرت ، ماده‌نك هرغرامنده برچوق میلیون کیلو غرام متر [*] مقدارنده‌در . بالآخره ، مختلف اصوللر ، دیکر فیزیك شناسلری مذکور رقملره یاقین ارقامه ایصال ایتمشدر .

[*] برکیلولق برثقلتی بر متره ارتفاعنه چیقارماق ایچون مقتضی قدرت مقدارینه بر « کیلو غرام متر » دینیلیر . نیته‌کیم برکیلو صویك درجهٔ حرارتنی بر سانتیغراد یوکسلتن حرارت مقدارینه‌ده بر « قالوری » دینیلیر . ع . ج .

بو وجهله (کوستاو لوبون) ، « ماده ، حقیقت حالده متکاثف قدرتدن باشقا برشی دکلدر » نتیجه‌سنه واصل اولیورولایحه‌لرندن برنده آتیده‌کی دعوالری درمیان ایدییوردی :

١ً قوت وماده عینی شیئك ایکی مختلف شکلیدر . ماده ، بین الذرات قدرتك بالنسبه مستقر برشکلنی کوسته‌ریر . حرارت ، ضیا ، الکتریك الخ ، عینی قدرتك غیر مستقر شکللرینی کوسته‌ریر .

٢ً ذره‌لری افتراق ایتدیرمك یاخود تعبیر آخرله ماده‌یی غیرمادی قیلماق [Dématérialiser] ، متکاثف قدرتك ماده تسمیه اولونان شکل مستقرینی الکتریك ، ضیا ، حرارت الخ . نامری آلتنده معروف غیر مستقر شکللره تحویل ایتمکدن باشقا برشی دکلدر .

ضیا والکتریق وا کثر قوتلر ماده‌نك ماده‌لکدن چیقماسندن متحصل اولدیغندن بوندن شو نتیجه چیقار ، که انشعاع ایدن برجسم یالکز انشعاع کیفیتیله ، کتله‌سندن برقسمنی ضایع ایدر ؛ اکر برجسم بتون قدرتنی انشعاعه ترك ایتسه‌یدی اثیر ایچنده تماماً نایاب اولوردی .

نا قابل اعتراض اولان وبو کون اعتراض اولونمایان بو دعوالر ، ایلك دفعه میدانه چیقدقلری وقت آنجاق بهت وحیرت ایله قارشیلانه‌بیلیوردی . بوموضوع اوزه‌رینه نشر اولونان بیکلرجه تجربه‌لرك نتائجنی احتوا ایدن اون سکز لایحه ، استحالهٔ ماده Evolution de la Matiére عنوانلی جلدده جمع اولوندی .

اعجاز انکز کتاب ! کورونیور ، که یاواش یاواش بو کتابك حق وقیمتی نهایت تسلیم وتقدیر اولوندی .

الیوم (صوربون) پروفه‌سورلرندن بولونان دوقتور (جورج بون J. Bohn) قدرت بین الذرات حقنده باقکز ناصل ادارهٔ کلام ایتمشدر :

ماده‌نك ناقابل تخریب اولدیغی عقیدهٔ اساسیه‌سنه ایلك دفعه کندیسی هجوم ایده‌رك برقاچ سنه ظرفنده بوعقیده‌یی امحا ایتمك (کوستاو لوبون) ك عنوان مباهاتی اولاجقدر ... قدرتك ذاتاً معلوم اولان شکللریه : حرارت ، ضیا ، الخ شکللرینه برشکل داها علاوه ایتمك ایجاب ایدییور : بین الذرات قدرت . (کوستاو لوبون) ك بر طانیتدیغی بوشکل قدرتك حقیقیتی هیچ ده نظریات اوزه‌رینه مبتنی دکلدر ، تجربه‌لرك ماوقعندن ، نتائج مثبته‌سندن مستدل‌در . هرنه‌قادار شیمدی‌یه دکین مجهول قالمش ایسه‌ده معلوم قوتلرك اك معظمیدر وحتی دیکر قوتلردن اکثرینك منشائی اولماق کرکدر .

آتیده مندرج ایکی فقرهٔ مفرزه ، (استحالهٔ ماده) کتابی ترجمه‌سنك (بیوك بریتانیا) ده ناصل قارشیلانمش اولدیغنی کوسترمه‌یه کافی‌در :

جهان علمك ماده وقوت حقنده‌کی تلقیاتنده حقیقی بر انقلاب وجوده کتیرن بر کتابی ترجمه ایتمش اولدیغندن دولایی میستر (لیجه Legge) یه انکلیز قارئلر پك متشکر ومنتدار اولمالی‌در . (داروین) ك (Origin of species ـ منشاء انواع) عنوانلی اثرندن صوکره ، (استحالهٔ ماده) کتابی قادار انقلابکار هیچ برکتاب نشر اولونامشدی و حقیقت حالده ، نتائجنك اهمیتی اعتباریله ، بوکتاب (داروین) ك کتابنی چوق کیریده براقیر .

(Litteary World, I5 Fev . 1907)

(نیوتون Newton) ك (پره‌نسیپیا Principia) عنوانلی کتابنك انتشارندن صوکره پك آز کتاب [*] ، (کوستاولوبون) ك استحالهٔ

[*] (نیوتون) ك (پرنسیپیا) عنوانلی اثر ریاضیسی حقنده ایضاحات کافیه‌یی ، دردست طبع اولان (برذکای فیاض) عنوانلی و (کوستاولوبون) ك حیات علمیسنی شرحه مخصص کوچوك برکتابمزده اوقویاجقسکز .

ماده حقنده‌کی کتابنك جهان علمده تولید ایتدیکی قادار عظیم علاقه اویاندیرمشدر .
Irish Times , 8 Jan .1909

IV

بناءً علیه پك اعلا کورولیور ، که زمانمز علمنك هیچ برجهتی هیچ بر استقامتی یوقدر ، که اونده (کوستاولوبون) برنوع پیغمبر کبی رونما اولماسین . ظن اولونور، که ذکاسنه خارق‌العاده بر شوکت انشعاع موهوب‌در ؛ بتون بیلکی وتفکر ساحه‌لرنده، بریرده شمشکلر حالنده، دیکر بریرده تفسفر شکلنده نوردن ، رونمای ظهور اولور .

بو اجمال سریعده، پارلاق وخوارق آلود مسلك علمیسنه دوام اثناسنده استادك هم مصادف اولدیغی مقاوملتلری هم دعوت ایتمش اولدیغی حیرانیتلری میدانه قویمایه چالشدم . رسمی برصنم [یعنی دارالفنونده رسمی برکرسی صاحبی ، بر مدرس] اولماق ، اونك جرأتکار دستورنده بولونامازدی . م (کوستاو لوبون) ك، تام حصاد ساعتنه [یعنی سن کماله] قادار بعضی مرتبه « فانته‌زیست »، دلیرانه و انقلابکار برشعار محافظه ایتمش اولماسی، اونك شخصنده بو دورك اك فیاض ذکالرندن برینی کورنلرك خوشنه کیدیور . عمومی رغبت وقبوله آزمظهر اولماقله او داها بیوك اولاراق عرض وجود ایدیور. بر مجدد اولاراق قالیور ، برمجاهد اولاراق‌قالیور .

پاریس دارالفنونی معلملرندن : غ . راژو
Gaston Rageot

مقدمه [*]

بوندن اولکی اثرمز، [روح الاقوام] عرقلرك روحنی شرحه حصر اولوندی . شیمدی جمهورلرك روحنی مطالعه ایده‌جکز.

برعرقك بوتون افرادینه ، وراثتك اکتساب ایتدیردیکی مشترك سجیه‌لرك یکونی بوعرقك روحنی تشکیل ایدر . فقط بر قاچ انسان ، جمهور حالنده مجتمع بولوندوقلری زمان ، مشاهده کوستریر، که یکدیکرلرینه بوتقربلرینك اثری اولاراق بعضی یکی سجایای بسیقولوجیائیه حاصل وعرقی سجیه‌لر اوزرینه منضم اولور و بعضاً، بویکی سجیه‌لر، عرقك سجیه‌لرندن درین فرقلرله آیریلیر .

---

[*] ایلك طبعی ، جمهورلرك روحیاتی اوزه‌رینه شموللی هیچ برتتبعك موجود اولمادیغی ١٨٩٥ تاریخنده نشر اولونان بواثر، متعدد لسانلره ، انکلیز ، آلمان ، اسپانیول ، روس ، اسوه‌چ ، چك، له ، عرب ، ژاپون ، یونان ، ارمنی ، فلامان ، چین الخ لسانلرینه ترجمه ایدیلمشدر . عربجه ترجمه‌سی (مصر) عدلیه ناظری فتحی زغلول پاشا طرفندن یاپیلمشدر . ژاپونجه‌یه ترجمه‌سنی ژاپونیانك پتره‌سبورغ سفیری بارون (موتونو) یاپمشدر. بارون(موتونو)نك ترجمه‌سنك باشنه، مؤلفك آثارینه دائر اوزون بر تتبعنامه قونمشدر .

قوملرك حیاتنده جمهورلر دائما عظیم روللر اوینامشلردر؛
بونکله برابر بو رول هیچ بر زمان بو کونکی قادار مهم اولمامشدر.
جمهورلرك غیر شعوری فعل وتأثیری فردلرك شعورلی فعالیتی
مقامنه قائم اوله‌راق قرن حاضرك باشلیجه اوصاف ممیزه‌سندن
برینی تمثیل ایدر.

منحصراً علمی اصوللرله، یعنی اجتهادلردن، نظریه‌لر وعقیده‌-
لردن آیری بر اصول تدقیق وتحقیقه مالك اولمایه چالیشاراق
جمهورلر مسئله‌ٔ مهمه‌سنی حله کیریشدم. بوواسطه، باخصوص
احتراص انکیز مسئله‌لر موضوع بحث اولدیغی زمان، برقاچ حقیقت پاره
کشفنه دسترس اولماق ایچون یکانه واسطه‌در اعتقادنده‌یم.
برحادثه‌یی مرتبهٔ حق وثبوته واردیرمایه چالیشان عالم بوتحری
اشتغاللرینك تصادم ایده‌بیله‌جکی منفعتلره هیچ قولاق آصماز. نظریات
جدیده‌دن برنده معروف بر متفکر اولان موسیو (غوبلو
دالویه‌لا Gblot d'Alviela) زمانمزك هیچ بر مکتبه منسوب
اولمادیغمدن بعضاً بتون بو مکتبلرك رأیلرینه مخالف بولوندیغمی
نظر دقته عرض ایدیوردی. امید ایده‌رم که بویکی اثر عینی
ملاحظه‌یه لایق اولاجاقدر. برمکتبه منسوب اولماق او مکتبك
زعم Préjugé لرینی‌ده، طرفکیرلکلرینی‌ده، ایستر ایسته‌مز،
قبول ایتمکدر.

بونکله برابر نتایج تدقیقاتمك، وهلهٔ اولاده تضمن ایده‌جك
کبی کوروندیکی نتیجه‌لردن نیچون فرقلی اولدیغنی قارئلره

ایضاح ایتمه‌لی‌یم؛ مثلا کزیده‌لر مجلسلری‌ده داخل اولدیغی حالده
عموم جمهورلرك صوك درجه‌ده دونیت ذهنیه‌لرینی مرتبهٔ ثبوته
واردیرمایه ومع هذا بودونیته رغماً بونلرك تشکیلاتلرینه
«تعضی»لرینه دوقونمانك تهلکه‌لی اولاجاغنی بیان ایتمه‌یه مجبورم.

زیرا ماوقعات تاریخیه‌نك مشاهدهٔ دقت کارانه‌سی کوسته-
ریور، که اجتماعی عضویتلر پك زیاده غیربسیط، پك قاریشیق
اولدیغندن بونلرده [بردنبره] درین تحولات ایقاع ایتمك ید
اقتدارمزده دکلدر. طبیعت بعضاً «رادیقال» [جذری] کورونور،
فقط بزم ظن ایتدیکمز درجه‌ده هیچ بر زمان رادیقال دکلدر.

بیوك اصلاحات مراقی، بواصلاحات، نظریاً نه قادار مکمل،
نه قادار اعلا کورونورسه کورونسون، برقوم ایچون اك مشئوم
برشیدر. اکر آن واحدده ملتلرك روحلرینی دکیشدیرمك
ممکن اولسه‌یدی آنجاق بوتقدیرده، بوبیوك اصلاحات فائده‌لی
اولوردی. حالبوکه بویله بر اقتداره یالکز زمان مالکدر.
بزم حقیقی مدیر سائقلرمز بالذات احتوا ایتدیکمز فکرلر،
حسلر، واخلاق وعادت Moeurs لرمزدر. تأسیسات
Les institutions وقانونلر، روحمزك تجلی‌سی واحتیاجلرینك
افاده‌سیدر. بوروحدن صدور ایتدیکی ایچون، تأسیسات
وقانونلر اونی دکیشدیره‌مز.

اجتماعی حادثه‌لرك مطالعه‌سی، بوحادثه‌لرك کندیلرنده تحصل
ایتدیکی ملتلرك مطالعه‌سندن قابل تفریق دکلدر؛ فلسفهٔ بو

حادثه‌لر برقیمت مطلقه‌یه مالك بولونه‌بیلیر، عملیاً بونلرك یالکز نسبی برقیمتلری واردر.

بناءً علیه برحادثهٔ اجتماعیه بربرینی متعاقب پك متخالف ایکی منظر آلتنده نظر اعتباره آلینمالی، مطالعه اولونمالیدر. بو حالده، نظری عقل La raison pure ك تعلیم Enseignement لری اکثریا عملی عقل La raison pratique ك تعالیمنه ضد ظهور ایدر: بو تفریقك قابل تطبیق اولمادیغی فیزیکی معلومات Les données physiques] بیله یوقدر: حقیقت مطلقه نقطهٔ نظرندن بر مکعب، بردائره، بعضی فورموللر، دستورلر ایله صورت قطعیه‌ده تعریف اولونمش شکل هندسی‌لردر. گوزمز نقطهٔ نظرندن بو شکللر متحول صورتلر اکتساب ایده بیلیر.

مناظر، مکعبی، فعلاً، اهرامه یاخود مربعه، دائره‌یی قطع ناقصه یاخود خط مستقیمه تحویل ایدر؛ بو خیالی [Fictif] شکللرك نظر اعتباره آلینماسی ایسه حقیقی شکللرك نظر اعتباره آلینماسندن دها زیاده مهمدر، چونکه بزم ادراکمزجه قابل اطلاع اولان یالکز بو غیر حقیقی شکللردر. بعضی احوالده غیر حقیقی حقیقیدن دها زیاده صحیحدر. اشیا Objets یی تام شکل هندسیلریله ترسیم ایتمك، طبیعتی بوزماق واونی طانیماز برحاله قویماق اولور. ساکنلری، اشیایه اللریله تماس ایتمك امکانندن مالك اولماقسزین بونلری قوبیه ایدن ویا بونلرك فوطوغرافلرینی آلان بردنیا فرض ایدیکز؛ بو عالمك سکنه‌سی اشیانك شکل حقیقیلری

حقنده تام برفکر ایدینمه‌یه آنجاق مشکلات ایله واصل اولورلر. یالکز قلیل العدد برقاچ دانشمند ایچون قابل ادراك اولان بو شکلك [یعنی شکل حقیقی‌نك] بیلینمه‌سی ده پك ضعیف برفائده عرض ایدر.

فیلسوفلر، اجتماعی حادثه‌لری تصور ایدرکن اونوتمامالیدرلر، که بو حادثه‌لرك قیمت نظریه‌لری یانـنده قیمت عملیه‌لری واردر و مدنیتلرك تکاملی نقطهٔ نظرندن بعضی اهمیته مالك اولان قیمت دخی یالکز بو قیمت عملیه‌در. بویله بر تحقیق Constatation بدایت امرده منطق عقلی‌نك کندیسنه قبول ایتدیره‌جك کبی گورونمدیکی رأی وقراری ویرمکده فیلسوفی پك زیاده متأنی و متبصر قیلار.

بو احتیاط‌کارلغی، فیلسوفه، دیگر سببلر دخی التزام ایتدیرمه‌یه یاردیم ایدر. اجتماعی ماوقعلرك مشوشیتی، هیئت عمومیه‌سنی احاطه ایتمك و متقابل تأثیرلرینك آثارینی، قبل الحدوث گورمك، فیلسوف ایچون ممکن اولمایاجاق درجه‌ده بیوکدر. مرئی ماوقعلرك آرقه‌سنده بعضاً غیر مرئی بیکلرجه سببلرك گیزلندیکی ده گورونیور. ماوقعات اجتماعیه‌نك غیر شعوری و اکثریا بزم اقتدار تحلیلمزك یتیشه‌مه‌دیکی عظیم برکوشش Travail ك نتیجه‌سی اولاراق حاصل اولدیغی گورونمکده‌در. قابل فهم وادراك اولان حادثات اجتماعیه، مرکزی اولان عمانك درین هرج ومرجلرینی سطح عمانده بلیرتن دالغه‌لره تشبیه اولونه‌بیلیر. عمللرینك عمومیتنده

علم روح اجتماعی

روح الجماهير

مدخل

جمهورلر دوری

قرن حاضرك انكشافى .- مدنيتك بويوك تحوللرى قوملرك مفكره-
لرنده‌كى تحولات نتيجه‌سيدر .- جمهورلرك قدرتنه‌يكى اعتقاد .- بو اعتقاد
دولتلرك عنعنوى پولتيقه‌لرينى تحوله اوغراتيور .- انامى صنفلرك [مقام
نفوذه] قعودلرى ناصل حصوله كلير وشوكتلرى ناصل اجرا اولونور .-
جمهورلر شوكتنك نتايج ضروريه‌سى .- جمهورلر يالكز مخرب بر رول
اجرا ايده‌بيليرلر .- فضله اختيارلامش مدنيتلرك انحلالى اونلر واسطه‌سيله
اكمال اولونور .- جمهورلرك روحى حقنده جهل عمومى .- رجال تشريعيه
ورجال دولت ايچون جمهورلر روحنك اهميت مطالعه‌سى .

مدنيتلرك تحولاتنه تقدم ايدن عظيم هرج ومرجلر ،
وهلهٔ اولاده ، اقوام استيلالرى ، خاندان حكمداريلرك اسقاطى
كبى بويوك استحالات سياسيه اثرى اولاراق متكون ظن اولونور

فقط بو واقعه‌لرك دقتلى بر مطالعه‌سى ظاهرى سببلرينك آرقه-
سنده اقوامك فكرلرنده درين بر تعديلى ، سبب حقيقى اولاراق ،
اورته‌يه قويار. حقيقى انقلابات تاريخيه عظمت وشدتلريله بزى
حيرته دوشورنلر دكلدر . مدنيتلرك تجددلرينه منشاء اولان
يكانه مهم تبدلات ، اجتهاد Opinion لرده ، تلقيلرده واعتقادلرده
اجرا اولونور . خاطره‌لرى لايزال قالان واقعه‌لر ، انسانلرك
حسياتنده متحصل غير مرئى تبدلاتك مرئى آثاريدر . بو
تبدلاتك نادراً تجلى ايتمه‌سى شوندندر ، كه بر عرقك حسياتنك
زمين ارثيسى اك زياده ثابت [Stable] اولان عنصريدر .

دور حاضر ، مفكرهٔ بشرك طريق استحاله‌يه كيرديكى
بحران زمانلرندن برينى تشكيل ايدر .

ايكى عامل اساسى بو استحاله‌نك تملنده بولونور : برنجيسى
مدنيتمزك بوتون عنصرلرينك نشأتكاهى ، مصدرى اولان دينى ، سياسى
واجتماعى اعتقادلرك تخريبيدر. ايكنجيسى علم وصنايعك كشفيات
جديده‌سنك دوغورديغى تماماً يكى بر تعيش وتفكر احوالنك
ابداعيدر .

ماضينك فكرلرى هر نه قادار متزلزل ايسه‌ده ، هنوز پك
ذى قدرت اولديغندن وبونلرك يرينه كچه‌جك فكرلر هنوز حال
تشكلده بولونديغندن قرن جديد ، بر انتقال وآنارشى دوره‌سى
عرض ايتمكده‌در .

بالضرور بر آزهيولائى Chaotique اولان بويله بر دوردن

نظر تدقیق ومشاهده‌یه آلیننجه، جمهورلر غریب بر دونیت ذهنیه کوسته‌ریرلر؛ فقط بو اعمالك بعضیلری ده واردر، که بونلرده، قدمانك طالع، طبیعت، لطف سبحانی، تسمیه ایتدیکلری وکنه و اساسلرینی بیلمه‌مکله برابر قدرتلرینی انکار ایده‌مدیکمز سری قوتلره تابع اولیور کورونورلر. بعضاً اویله کورنور که، ملتلرك صدرنده اراده‌لرینه رهبر اولان قوای خفیه بولونور. مثلا برلساندن داها قاریشیق داها کرفت Compliqué، داها منطقی، داها اعجازنما نه واردر؟ و، مع هذا، بو قادار عالمانه بو قادار اینجه تعضی Organisation، عرقلرك غیرشعوری روحندن دکلده نره‌دن چیقیور؟ اك مشهور آقادمیالر، اك مقتدا صرفیون بو لسانلرده حاکم اولان قانونلری بیك مشکلات ایله قید ایتمکدن باشقا برشی یاپمیورلر و بو لسانلری ابداعدن تماماً عاجز بولونورلردی. حتی بیوك آدملرك داهیانه فکرلرینك منحصراً کندی اثرلری اولدیغنه تماماً امینمی‌یز؟ شبهه‌سز بو فکرلر، دائما، منفرد ذکالردن صدور ایدر؛ فقط بو فکرلرك فیلیزلندیکی لحق‌ی [*] بیکلرجه غبار دانه‌سی تشکیل ایتدیکندن بونلره وجود ویرمش اولان روح اقوام دکلمیدر؟

جمهورلر، شبهه‌سز غیر فاکردرلر، شعورسزدرلر؛ فقط بویله برشعورسزلق، قوتلرینك سرلرندن بریدر. طبیعتده منحصراً سوق طبیعی‌یه تابع اولان مخلوقات، اعجازنما مغلقیتی

[*] Alluvion صولرك چکیلمه‌سندن میدانه چیقان اراضی‌یه لحق واراضیٔ لحقیه دینیر.

بزی حیرتلره دوشورن فعل وحرکت اجرا ایدرلر. انسانیتده عقل، «غیر شعوری» نك قانونلرینی کشف ایده‌مه‌یه‌جك وباخصوص اونك یرینه قائم اولامایاجاق درجه‌ده پك یکی وهنوز پك ناقص بر شیدر. بوتون افعالمزده «غیر شعوری» نك حصه‌سی عظیمدر، عقلك حصه‌سی ایسه پك ضعیفدر. «غیر شعوری» هنوز مجهول بر قوت اولاراق اجرای فعل وتأثیر ایدر.

بناءً علیه علمك مطلع اولابیله‌جکی شیلرك طار فقط امین حدودی داخلنده قالماق، مبهم تخمینلر وبوش فرضیه‌لر حوزه‌سنده طولاشماماق ایسترسه‌ك، قابل فهم حادثه‌لرك ساده‌جه بر رأی العین مشاهده‌سنه، مرتبهٔ ثبوته واردیرلماسنه انحصار ایتمك لازمدر. واضحاً کورولن حادثه‌لرك آرقه‌سنده ایی کوره‌مدیکمز حادثه‌لر موجوددر و حتی بلکه بو غیر واضح حادثه‌لرك ده آرقه‌سنده تماماً غیر معلوم حادثه‌لر واردر.

بر کون نه ظهور ایده‌جکنی شیمدیکی حالده سویله‌مك قولای دکلدر . بزم جمعیتمزه خلف اولاجاق جمعیتلر هانکی اساس اوزه‌رینه بنا اولوناجاق ؟ هنوز بونی بیلمیورز. فقط شیمدیدن تخمین اولونه بیلیر، که بو جمعیتلرك تشکیلاتنده ، قرن جدیدك صوك حاکمه‌سی اولان جمهورلر شوکتی تازه برقدرتله بولوناجاقدر. وقتیله دوغرو عد ایدیلن و بوکون ئولن بونجه فکرلرك، اختلاللرك متوالیا قیردیغی بوقادار اقتدار ونفوذلرك خرابه‌لری اوزه‌رنده یالکز بوقوت یوکسلمش‌در وعن قریب بوتون دیگر قوتلری مطلقا بلع ایده‌جك کورونمکده‌در. قدیم اعتقادلرمز صارصیلدیغی ونایاب اولدیغی ، جمعیتلرك اسکی دیرکلری طرف طرف یقیلدیغی حالده ، جمهورلرك تأثیر Action ی ، هیچ برشیئك تهدید ایتمه‌دیکی وشکوهی دائما بویوین یکانه قوت‌در . داخل اولدیغمز قرن حقیقةً جمهورلر قرنی اولاجاقدر .

آنجاق بر عصر اول ، دولتلرك عنعنوی پولتیقه‌لری و حکمدارلرك رقابتلری وقایعك باشلیجه عامللرینی تشکیل ایدیوردی . جمهورلرك اجتهادی اکثریا ، حسابه قاتیلمیوردی بوکون عنعنات تاریخیه ، حکمدارلرك تمایلات شخصیه‌لری ، محاسده‌لری پك آز آغیرباصیور . جمهورلرك رأیی متفوق اولدی. قراللرك خط حرکتلرینی جمهورلر تعیین ایدییورلر. ملتلرك مقدراتی آرتق حکمدارلر مجلسلرنده دکل جمهورلرك روحنده حاضرلانیر. اهالی صنفلرك حیات سیاسی‌یه صعودی وبونلرك تدریجاً مدبر صنفلره استحاله‌لری انتقال دورمزك الكبارز اوصاف ممیزه‌سندن

بریدر. دوغریسی، جمهورلرك موقع حکم و اقتداره صعودی، اوزون مدت آز نفوذلی قالان ، بدایتده پك سهل الاداره اولان آرای عمومیه‌یه مراجعت اصولیله نظره چارپمش ، تبارز ایتمش دکلدر . جمهور شوکتنك تولدی اولا روحلره یاواش یاواش دیکیلن وروحلرده یتیشدیریلن بعضی فکرلرك انتشاریله ، ثانیاً ده اوزمانه قادار نظری قالان بعضی مفهوملری فعلیاته کچیرن بعضی کیمسه‌لرك اتحاد تدریجیسیله حاصل اولمشدر. اتحاد Association، جمهورلرك ، منفعتلری حقنده ، پك مصیب اولماسه‌ده ، پك قرار کیر، پك معین فکرلر ایدنمه‌لرینه وقوتلرینه مطلع اولملرینه مساعد اولدی . جمهورلر ، اوکنده بوتون قوتلرك تسلیم اولدیغی سندیقه‌لر، قوانین اقتصادیه‌یه رغماً مساعی وکونده‌لك شرائطنه حاکم اولمایه متمایل ایش بورسه‌لری (Des bourses du travail) عمله سندیقلری تأسیس ایدییورلر ؛ هر اقتدار تشبثدن ، هر استقلالدن متجرد واکثریا کندیلرینی انتخاب ایدن قومیته‌لرك ناقل کلامی اولمایه ارجاع ایدیلمش بولونان حکومت مجلسلرینه ممثللر کونده‌ریورلر .

بوکون جمهورلرك مطالبی ، استحقاق دعوالری (Revendication) کیتدیکجه وضوح وقطعیت کسب ایتمکده‌در وفجر مدنیتدن اول بوتون بشری زمره‌لرك حال طبیعیسی اولان اوابتدائی « قومونیزم » ه ارجاع ایتمك اوزره جمعیت حاضره‌یی تماماً ییقماق ایسته‌یور. مساعی ساعتلرینك تحدیدی، معدنلرك ، شمندوفرلرك ، دارالصناعه‌لرك ، طوپراغك

صاحبلرندن نزعی، استحصالاتک متساویاً تقسیمی عالی صنفلرک، انامی صنفلر منفعتنه اولاراق اطراحی ، الخ . جمهورلرک مطالبی ایشته بونلردر .

دوشونمه‌یه پک آز قابلیتلی اولدوقلری حالده یاپمایه ، بالعکس، پک قابلیتلی کورونیورلر . تشکیلات حاضره قوتلرینی عظیم قیلماقده‌در . تولدینه شاهد اولدیغمز عقیده‌لر قریباً قدیم عقیده‌لرک قدرتی یعنی مناقشه قبول ایتمه‌ین مستبد وفرمانفرما قدرتی اکتساب ایده‌جکدر. جمهورلرک حقوق مقدسه‌سی حکمدارلرک حقوق مقدسه‌سی یرینه کچیور . « بورژوازی» مز [یعنی معتبران صنفمز] نزدنده مرغوب اولان وبو صنفک برآز طار اولان فکرلرینی ، برآز قیصه اولان نظرلرینی ، برآز سطحی اولان ریبلکنی ، بعضاً مفرط اولان خودپرستلکنی اك ایی تمثیل ایدن محررلر بویودکنی کوردکلری یکی قوتک اوکنده چیلدیریورلر افکارک اغتشاشنه قارشی کلمک ایچون وقتیله پک استخفاف ایتمش اولدقلری کلیسانک معنوی قوتلرندن نومیدانه استمداده بولونیورلر . علمک افلاسندن بحث ایدیورلر وبزی وحی اثر حقیقتلرک تعلیمنه تکرار دعوت ایدیورلر . فقط بو یکی مهتدیلر اونوتیورلر ، که اکر هدایت کندیلرینه حقیقةً ایریشمش ایسه ، بو هدایت آخرت اندیشه‌لرینه قارشی لاقید اولان روحلر اوزه‌رینه عینی تأثیری اجرا ایده‌مز . جمهورلر ، اسکی افندیلرینک دون انکار ایتمش

وقبرلرینه یاردیمده بولونمش اولدقلری الهلری آرتق بو کون ایسته‌میورلر. نهرلر منبعلرینه دوغرو تکرار یوکسلمز، آقمازلر.

علم هیچ بر افلاسده بولونمادی . نه افکارک بوکونکی آنارشیسنده نه بو آنارشی اورته‌سنده بویوین یکی قوتده علمک هیچ بر دخل و تأثیری یوقدر . علم بزه حقیقتی یاخود هیچ اولمازسه ذکامزجه قابل ادراک مناسباته وقوفی وعد ایتدی ؛ علم بزه هیچ بر زمان نه صلح نه ده سعادت وعد ایتمه‌دی . حسیاتمزه قارشی شاهانه بر لاقیدی ایله لاقید اولان علم ، تظلملرمزی ایشیتمز وقاچیرمش اولدیغی موهومه‌لری هیچ برشی کری کتیره‌مز .

جهانشمول اعراض بوتون ملتلرده، جمهورشوکتنک سریعاً اتساعنی کوستریور . بزه نه کتیریرسه کتیرسین اوکا قاتلانمایه مجبورز. سب وشتم، بوش لاقیردیلردر. جمهورلرک مقام اقتداره صعودی غرب مدنیتنک بلکه صوک مرحله‌لرندن برینی ، یکی جمعیتلرک ظهورینه تقدم ایدن مشوش آنارشی دورلرینه دوغرو بر رجعتی قید واراءه ایده‌جکدر . فقط بونک اوکنه ناصل کچمه‌لی ؟

شیمدی‌یه قدر اختیارلامش مدنیتلرک معظم تخریبلری جمهورلرک اك واضح رولنی تشکیل ایتمشدر. تاریخ کوستریور، که جمعیتک دمیر چنبری اولان معنوی قوتلر تأثیرلرینی غائب ایتدیکی وقت ، باکمال اصابت باربار صفتیله توصیف اولونان بوشعورسز وبهیمی غلبه‌لکلر [Multitude] ایله اوجمعیتک

انحلال نهائیسی معامله‌سی یاپیلیر . مدنیتلر ، شیمدی‌یه قادار کوچوك برآریستوقراسیای ذکائی طرفندن [*] ابداع واداره اولونمش‌در . جمهورلر یالکز ییقماق ایچون قوته مالکدرلر . بونلرك غلبه وحاکمیتلری دائما برصفحهٔ اغتشاش کوسته‌ریر . برمدنیت .. ثابت قاعده‌لری ، برضبط وربطی ، سوق طبیعی ایله حرکت دوروندن عقل ایله حرکت دورینه انتقالی ، استقبالی اولدن کوره‌بی ، کندی کندیلرینه ترك ایدیلمش جمهورلر ایچون تماماً ناقابل فهم یوکسك برمرتبهٔ حرثی تضمن ایدر . منحصراً تخریبکار اولان قدرتلریله جمهورلر ، ضعیف دوشمش وجودلرك ویاخود قاداورلرك انحلالنی تسریع ایدن مکروبلر کبی اجرای فعل ایدرلر . برمدنیتك بناسی چوروینجه جمهورلر اونك انهدامنی حصوله کتیریرلر . اونلرك رولری اوزمان عرض روایدر . برآن ایچون عدد Nombre ك ، کمیتك کور قوتی ، تاریخك یکانه فلسفه‌سی اولور .

بزم مدنیتمز ایچون‌ده بویله‌می اولاجاق ؟ بوندن قورقه بیلیرز ، فقط هنوز بیلمیورز .

مادام‌که بصیرتسز اللر اونی ضبط ایده بیله‌جك بتون حائللری پیدرپی آلت اوست ایتدیلر . جمهورلرك حکمرانلغنه قاتلانمایه متوکلاً راضی اولالم .

کندیلرندن پك چوق بحث اولونمایه باشلانان بوجمهورلری پك آز طانیورز .

[*] یعنی ذکاجه اصیل ونجیب اولان کوچوك برزمره طرفندن .

پسیقولوغلر [یعنی علم روح متخصصلری] جمهورلردن اوزاق یاشادیقلری جهتله اونلری دائما بیلمه‌مش طانیمامشلردر واونلرله ، یالکز ارتکاب ایده‌بیله‌جکلری جنایتلر نقطهٔ نظرندن مشغول اولمشلردر . جنائی جمهورلر ، شبهه‌سز موجوددر ؛ وفضیلتکار جمهورلر ، قهرمان جمهورلر ، وداها برچوق باشقالری دخی واردر . جمهورلرك جنایتلری پسیقولوجیالرینك یالکز برحال خصوصیسنی تشکیل ایدر و بونلرك بنیهٔ ذهنیه‌لرینی هیچ‌ده طانیتماز ، نته‌کیم برفردك مساویسنی تصویر ایتمکله اونك بنیهٔ ذهنیه‌سی اوکره‌نیلمز .

معهذا ، دوغروسی ، دنیانك خداوندلری ، دینلرك ویا کشورلرك مؤسسلری ، بوتون اعتقادلرك ناشرلری ، مشهور رجال دولت و داها وضیع بر دائره‌ده ، کوچوك معاشر بشریه‌نك ساده‌دل رئیسلری ، جمهورك روحلری حقنده اکثریا پك امین بروقوف غریزی‌یه مالك [یعنی سوق طبیعی ایله واقف] غیرشعوری غیرفاکر پسیقولوجیاشناسلردرلر . جمهورلرك روحنی ایی طانیدقلرندن قولایلقله اونلرك حاکمی اولمشلردر . (ناپولیون) فرانسز جمهورلرینك پسیقولوجیاسنه اعجاز انکیز بردرجه‌ده نفوذ ایدیوردی ؛ فقط مختلف عرقلرك پسیقو

[*] معشر Collctivité مقابلی . قرآن کریمك یامعشر الجن والانس الخ آیتنده‌کی معشر کلمه‌سی مفرد اولاراق بومعناده‌در . ع . ج .

لوجیاسنه بعضاً تماماً جاهل چیقمشدر . [*] بوجهالت اونی ، (اسپانیا) ده وباشلیجه (روسیا) ده ، سقوطنی احضارایتمش اولان حربلره کیریشدیرمشدر . جمهورلرك پسیقولوجیاسنه وقوف ، اونلری اداره ایتمك دکل - بوایش بوکون پك مشکل اولمشدر - فقط هیچ اولمازسه اونلر طرفندن بوسبوتون اداره اولونماماق ایستەین دولت آداملرینك سرمایەسنی تشکیل ایدر . جمهورلرك پسیقولوجیاسی ، جمهورلرك ، اندفاعی Impulsif طبیعتلری اوزەرینه قوانین وتأسیساتك نەقدار آز اجرای تأثیر ایتدیکنی وکندیلرینه تلقین اولونان اجتهادلر خارجنده اجتهادلره مالك اولمایه نەقدار قابلیتسز اولدوقلرینی کوستەریر . صرف حقانیت نظریەدن مشتق قاعدەلر اونلری سوق واداره ایدەمز . یالکز روحلرنده تولید اولونان تأثیر Impressionsلر اونلری قاندیره بیلیر . مثلا بر واضع قانون یکی بر ویرکی وضع ایتمك ایسترسه ، نظریاً اك محق اولانیمی انتخاب ایتمەلیدر ؟ هیچ بر وجهله . ویرکیلرك اك حقسزی اکر نظره آز چارپار وظاهراً آز آغیر اولورسه جمهورلر ایچون عملیاً اك ایسی اولور . بووجهلەدر ، که بالواسطه ویرکی پك فاحش دخی اولسه ،

[*] اك ذکی مشاورلری ده مختلف عرقلرك پسقولوجیالرینی داها زیادە آکلامامشلردر (تالەیران Talleyrand) ، اونا ، ناپولیونك عسکرلرینی اسپانیانك منجی اولارق قبول ایدەجکنی یازییوردی . (اسپانیا) بوعسکرلری وحشی حیوانلرکبی قبول ایتدی . عرقك ارثی سوق طبیعیلرینه واقف برپسیقولوجیاشناس بونك بویله اولاجاغنی قولایجه اولدن کسدیرەبیلیردی .

جمهور طرفندن دائماقبول اولوتور . هرکون مواداستهلاکیه اوزەرینه سانتیم کسوراتیله ضم اولونان ویرکی جمهورلرك اعتیاداتنی رنجیده ایتمز و اونلری آز متأثر قیلار . بوویرکینك یرینه ، کوندەلك یاخود دیکر بر ایراد اوزەرینه نسبی اولارق وبر دفعەده تأدیه ایدیلن بر ویرکی قویکز بو ویرکی اوتەکندن اون دفعه داها آز آغیر اولسه بیله متفقاً یاپیلان پروستولری دعوت ایدر . فی الحقیقه هرکونك کوزه کورونمەین سانتیملری یرینه نسبةً یوکسك وبنابرین پك تأثیرکاربرکون عمومی قائم اولمش اولور . بومبلغ بشرسانتیم بشرسانتیم اولاراق برطرفه قونمش اولسەایدی کوزه کورونمزدی . فقط بو اصول اقتصادی ، بربصیرت کمیتی تشکیل ایدرکه جمهورلر بونی یاپمایه قابلیتسزلردر .

یوقاریدەکی مثال جمهورلرك ذهنی پك واضح بر نور ایله تنویر ایدر . بو کیفیت (ناپولیون) کبی بر روح آشنانك کوزندن قاچمامشدی . فقط واضع قانونلر ، جمهورلرك روحنه بیکانه اولدقلرندن بونی آکلایامازلر . تجربه اونلره کافی درجەده هنوز اوکرتمەمشدر ، که انسانلر ، هیچ برزمان عقل محضك ، عقل نظرینك اوامریله [یعنی منحصراً معقولات ایله] سوق و اداره اولونمازلر .

جمهورلر پسیقولوجیاسنك دیکر تطبیقاتی یاپیلەبیلیر . جمهورلرك علم روحنه وقوف ، بوعلم اولماقسزین تماماً ناقابل فهم برچوق حادثات تاریخیه و اقتصادیه اوزەرینه کسکین برضیا صالار .

بناءً علیه بر جاذبهٔ اطلاعدن باشقا بر جاذبه و فائده عرض ایتمه‌سه‌یدی بیله ینه جمهورلر پسیقولوجیاسی، مطالعه‌سنه کیریشمه‌یه دکردی . انسانلرك افعالنك محركلری‌ده شیفره ایتمك ، حل ایتمك بر معدنك یاخود بر نباتك تحلیل وتدقیقی قادار شایان نظردر.

جمهورلرك روحی حقنده‌کی تتبعمز آنجاق قیصه بر ترکیب Synthèse ، تدقیقاتمزك ساده برخلاصه‌سی اولا بیلیر . بو تتبعنامه‌دن ، بو کتابدن ، یالکز الهامکار بعضی فکر Vueلر ایسته‌نیلمه‌لی [فضله برشی بکلنمه‌مه‌لی] در . بوصبان ایزی، باشقالری داهازیاده حفرایده‌جك ،[داهازیاده، کنیشله‌ته‌جك؛ داهازیاده درینلشدیره‌جکلر] در. بوکون بز، بو اثری هنوز پك غیر مستکشف برزمین اوزه‌رینه چیزیيورز [*]

[*] جمهورلرك مطالعهٔ پسیقولوجیائیلریله مشغول اولان نادر مؤلفلر؛ بواشتغاللرینی ، بوقاریده سویله‌دیکمز وجهله منحصراً جنائی نقطهٔ نظردن یاپمشلردر . بوصوك موضوعه یالکز قیصه‌برباب تخصیص ایتمش اولدیغمدن؛ قارئی موسیو Tarde ك تتبعاتنه Sighele ك جنائی جمهورلر Les foules criminels آدلی رساله‌سنه مراجعتی توصیه‌ایده‌رم . بوصوك رساله مؤلفنه خاص تك برفکری احتوا ایتمز . فقط پسیقولوجیا شناسلر ایچون قیمتدار ماوقعلرك برمجموعه‌سیدر . جمهورلرك جنائیت و اخلاقیتی حقنده بنم رأیلرم سابق البیان ایکی محررك رأیلرینه‌ده تماميله مخالفدر .

مختلف اثرلرمده بالخاصه سوسیالیزمك پسیقولوجیاسی La Psychologie du sosialisme عنوانلی کتابمده، جمهورلرك روحنی سوق واداره ایدن قانونلرك بعضی نتایج مستخرجه‌سی بولونور. بروکسل دارالموسیقی قرالیسی مدیری موسیو (که‌وه‌رت Gevaert)ك اخیراً

نشر وکمال اصابیله Art des foules تسمیه ایتدیکی موسیقی‌یه دائر براثرنده ، عرض وایضاح ایتمش اولدیغمز قانونلرك شایان دقت بر تطبیقنی بولمشدر . رساله‌سنی بانا کونده‌ریرکن مشهور پروفه‌سسور شو سوزلری یازیيوردی : «نجه اولا ناقابل حل کورونن بر مسئله‌نك حلنی بانا سزك ایکی اثرکز تأمین ایتدی : مسئله ، یکی یاخود اسکی یرلی یاخود اجنبی ، بسیط یاخود مرکب براثر موسیقی‌یی ، ایی اجرا ایدلمك وهیجانلی برشف طرفندن سوق واداره اولونماق شرطیله هرجمهورك حس ایتمك استعداد حیرت‌فزاسی مسئله‌سی ایدی » موسیو (که‌وه‌رت) « کفته وبسته‌سنی (Partition) قابینه‌لرینك تنهائیسی ایچنده اوقویان هنرمندموسیقی شناسلرجه آکلاشیلمامش اولارق قالان بر موسیقی پارچه‌سنك ، هرتربیهٔ موسیقیه‌یه بیکانه برهیئت سامعین طرفندن بعضاً بردن‌بره ناصل آکلاشیلاجاغنی حیرانیت بخش برصورتده کوسته‌ریيور . بوحسنی Estètique تأثیراتك نه ایچون هیچ براثر براقادیغنده پك کوزل ایضاح ایدیيور .

برنجی کتاب

جمهورلرك روحی

برنجی مبحث

جمهورلرك عمومی اوصاف ممیزه‌سی

وحدت ذهنیه‌لرینك قانونه پسیقولوجیائیه‌سی

پسیقولوجیائی نقطهٔ نظردن برجمهوری تشکیل ایدن شی :— بر چوق فردلرك بریره طوپلانماسی [S Agglomeratiou] بر جمهور وجوده کتیرمه‌یه کافی اولماز .— پسیقولوجیائی جمهورلرك خصوصی سجیه‌لری .— بو جمهورلری تشکیل وکندی شخصیتلرینی غائب ایدن فردلرده فکرلرك وحس‌لرك استقامت ثابته‌سی .— جمهور دائما غیر شعوری « نك حکم واداره‌سی آلتنده بولونور .— حیات دماغینك اورته‌دن قالقماسی وحیات نخاعی‌نك تفوق [*] .— ذکانك تنزلی وحسیاتك استحالهٔ تامه‌سی .— دکیشن حسیات ، جمهورك تشکیل ایتدیکی فردلرك حسیاتندن یا داها ایی یادها فنا اولور.— جمهور عینی درجه‌ده قولای اولاراق قهرمان وجانی اولور.

[*] حیات دماغی ، حیات عقلیدر؛ حیات نخاعی ، حیات حیوانی ونباتی‌در . ع . ج .

معنای علی‌العاده‌سیله جمهور کلمه‌سی ملیتلری ، مسلکلری ویا جنسلری [ارکك ، قادین] وکندیلرینی طوپلایان تصادف نه اولورسه اولسون برفردلر اجتماعنی افاده ایدر .

پسیقولوجیائی نقطهٔ نظردن جمهور تعبیری بوسبتون باشقا بر معنا آلیر . بعضی احول معینه‌ده ویالکز بو احوالده ، برانسانلر مجموعی ، بومجموعی وجوده کتیرن آیری آیری فردلرك مالك اولدقلری سجیه‌لردن پك زیاده فرقلی یکی سجیه‌لره مالك اولور . شعورلو شخصیت نایاب اولور ، بوتون فردیتلر Unités ك ، [هرفردك] حس‌لری وفکرلری عینی استقامته متوجه اولور . شبهه‌سز موقت ، فقط پك واضح سجیه‌لر عرض ایدن بر روح معشری تشکل ایدر . معشریت اوزمان داها ایی برتعبیر بولامادیغم ایچون ، متعضو بر جمهور Foule organisée یاخود تعبیر آخرله ، بر جمهور پسیقولوجیائی تسمیه ایده‌جکم شی اولور. جمهور، منفرد بر وارلق بر وجود تشکیل ایدر وجمهورلرك وحدت پسیقولوجیائیه‌سی قانونی حکمنه تابع بولونور. برچوق فردلرك تصادفاً یان یانه بولونماسی کیفیتی کندیلرینه متعضو برجمهورك سجیه‌لرینی ویرمز عمومی برمیدانده ، برمقصد معین اولماقسزین طوپلانمش بیك شخص اصلا بر جمهور بسیقولوجیائی تشکیل ایتمز . جمهورك سجایای خصوصیه‌سنی اکتساب ایتمك ایچون طبیعتنی تعیین ایده‌جکمز بعضی منبهلرك تأثیری لازمدر .

طریق تشکلده‌کی جمهورك برنجی شمائلی اولان، شخصیت ذی‌شعورك زوالی وحسیات وتفکراتك عینی استقامته توجهی کیفیتلری ، عینی زمانده برچوق کیمسه‌لرك برنقطه‌ده موجودیتنی هرزمان استلزام ایتمز . بری برندن آیری بیکلرجه اشخاص ، کونك برنده ، بعضی شدید هیجانلرك مثلا عظیم بر وقعهٔ ملیه‌نك تأثیریله برجمهور بسیقولوجیائی‌نك سجیه‌لرینی اکتساب ایده بیلیر . بونلری طوپلایان لاعلی‌التعیین بر تصادف ، اوزمان بونلرك حرکات و سکناتلرینك جمهورلرا فعالنه خاص شکلی آلماسنه کفایت ایدر. تاریخك بعضی ساعتلرنده یاریم دوزینه آدام برجمهور پسیقولوجیائی تشکیل ایده بیلیر ؛ حالبوکه تصادفاً تجمع ایتمش یوزلرجه افراد بوجمهور پسیقولوجیائی‌یی تشکیل ایده‌مه‌یه بیلیرلر. دیکر طرفدن بوتون برقوم ، مشهود برتجمع اولمدیغی حالده فلان ویاقالان عامل مؤثرك تأثیری آلتنده بعضاً جمهور اولور.

بر جمهور پسیقولوجیائی تشکل ایدر ایتمز ، موقت فقط قابل‌تعیین عمومی سجیه‌لر اکتساب ایدر. بوعمومی سجیه‌لره، جمهورك مرکب اولدیغی وجمهورك بنیهٔ ذهنیه‌سنی تعدیل ایده‌بیلن عنصرلره کوره خصوصی سجیه‌لر منضم اولور .

بناءً علیه پسیقولوجیائی جمهورلر قابل تصنیفدرلر . بوتصنیفك مطالعه‌سی بزه کوسته‌ره‌جکدر، که‌غیرمشابه عنصرلردن مرکب غیرمتجانس برجمهور..[مذهبلر ، طائفه‌لر ،صنفلر کیبی] آز چوق بری برینه مشابه عنصرلردن مرکب

متجانس جمهورلرله مشترك سجیه‌لر عرض ایدر و بومشترك سجیه‌لرك یاننده ، جمهورلری بری برندن تفریق ایتمه‌یه مساعد اولان خصوصیتلر کوسته‌ریرلر .

مختلف صنوف جمهور ایله اشتغالدن اول، بوتون جمهورلره عام اولان سجیه‌لری معاینه وتدقیق ایده‌لم؛ برفامیلیانك افرادینك عمومی سجیه‌لرینی تعیین ایله ایشه باشلایان ومتعاقباً، بوفامیلیانك احتوا ایتدیکی اجناس و انواعی بری برندن فرقلیلاشدیران خصوصی سجیه‌لری تعیین ایدن ناتورالیست کبی یاپاجاغز . تعضوی، یالکز عرقه ومعشریتلرك ترکیبنه کوره دکل معروض اولدیغی منبهلرك طبیعت ودرجه‌سنه کوره دخی تحول ایتدیکندن جمهورلر روحنك تصویری قولای دکلدر . ذاتاً عینی مشکلات لاعلی‌التعیین برفردك مطالعهٔ پسیقولوجیائیه‌سنده‌ده ظهور ایدر. اشخاص، رومانلرده ، ثابت ، غیر متحول برسجیه ایله متجلی اولورلر، فقط حیات حقیقیده اویله دکلدرلر. یالکز محیطك یك شکللکی سجیه‌لرك ظاهری یك شکللکنی یاراتیر. بنیهٔ ذهنیه‌نك، محیطك تبدل ناکهانیسی تأثیریله اورته‌یه چیقابیلن سجیه ممکناتنی احتوا ایتدیکنی باشقا یرده کوستردم. بووجهله‌در، که اك غدار، «قونوانسیونه‌ل Conventionnel»لر آره‌سنده، احوال طبیعیه‌ده، حلیم وساکن مقاولات محررلری وفضیلتکار حاکملر اولاجاق اولان کندی حالنده « بورژوا » لر [شهریلر] دخی واردی. فورطونه کچینجه، حال طبیعی عودت ایدنجه، بونلر، طبیعی سجیه‌لرینی تکرار اکتساب ایتدیلر .

جمهورلرك تشكلنك بوتون مرحله‌لرینی بوراده تدقیق ایده‌میه‌جکمزدن ، بونلری بالخاصه تام‌تعضو Organisation لری صفحه‌سنده‌درپیش ایده‌جکز . بووجهله دائما نه‌اولدوقلرینی دكل ، جمهورلرك نه‌اوله بیله‌جكلرینی کوره‌جکز . منحصراً بوتعضو دور مترقیسنده‌در ، که عرقك حاكم وغیر متحول بنیادی اوزه‌رینه بعضی یكی وخصوصی سجیه‌لر منضم اولور ؛ بونلر معشریتك [جمهورك] بوتون حسیات وافكارینك عینی استقامته توجهنی حصوله کتیریر . یالکز او زمان، بوقاریده جمهورلرك وحدت ذهنیه‌سی قانونی تسمیه ایتدیکمز شی ظهوره کلیر .

جمهورلرك برچوق سجیهٔ پسیقولوجیائیه‌لری منفرد فردلرله مشترکدر ؛ دیکر بعضی سجیه‌لری ایسه بالعکس یالکز معشریتلرده تصادف اولونور . اهمیتلرینی اییجه کوسترمك ایچون اولا بوخصوصی سجیه‌لری مطالعه ایده‌جکز .

برجمهور پسیقولوجیائی‌نك عرض ایتدیکی الك کوزه‌چارپار ماوقع شودر : جمهوری ترکیب ایدن فردلر کیملر اولورسه اولسون ، توع حیاتلری ، استدلاللری ، سجیه‌لری یاخود ذکالری نه اولورسه اولسون ، جمهور حالنه کچمش اولملری کیفیتی ، یالکز بوکیفیت، اونلره برنوع روح معشری [روح مشترك] افاضه ایدر. بو روح اونلری ، هربری آیری آیری بولوندوقلری حالده حس ایده‌جكلرندن ، دوشونه‌جكلرندن ویاپاجقلرندن تماماً باشقا طرزده حس ایتدیریر ، دوشوندورور ویاپدیریر . بعضی فکرلر ، بعضی حسلر ، آنجاق جمهور

حالنده بولونان فردلرده ظهور ایدر ویا فعله منقلب اولور . جمهور پسیقولوجیائی، بر آن ایچون بری، برینه، لحیملنمش غیر متجانس عنصرلردن مرکب بر مخلوق موقتدر ؛ طبقی بروجود ذی‌حیاتك حجره‌لرینك ، اجتماعلریله ، بوحجره‌لردن هر برینك مالك اولدیقلری سجیه‌لردن پك فرقلی سجیه‌لر اظهار ایدن یکی برمخلوق تشکیل ایتدیکلری کبی .

(هربرت سپنسر) کبی درین برفیلسوفك قلمی آلتنده تصادف ایدیلدیکنه حیرت اولونان بر فکره مخالف اولاراق، برجمهوری تشکیل ایدن اجتماع Agrégat ده عنصرلرك یکونی ووسطیسی اصلا یوقدر . فقط یکی سجیه‌لرك ترکیب وابداعی واردر . کیمیاده اولدیغی کبی : بعض عنصرلر،مثلا اساسلر و حامضلریله یانه کتیریلنجه، بوجسملر آیری آیری مالك اولدقلری خواص کیمیویه‌دن باشقا خواصه مالك یکی برجسم تشکیل ایتمك اوزره بری بریله امتزاج ایدرلر .

جمهورحالنده‌کی فردك، منفردفرددن نه‌قادارفرقلی اولدیغی قولایلقله مرتبهٔ ثبوته واردیریلیر، فقط بویله برفرقك سببلرینی کشف ایتمك داها آز قولای‌در .

بوسببلری برآز کورمه‌یه واصل اولماق ایچون یکی پسیقو-لوجیانك اولا شو مشاهده‌سنی درخاطر ایتمه‌لی‌در : که یالکز حیات عضویده دکل، فقط ذکانك ایشله‌مه‌سنده‌ده غیرشعوری حادثه‌لر غالب بررول اجرا ایدرلر. روحك حیات شعوریسی،

حیات غیر شعوریسنك یاننده پك ضعیف بر حصه عرض ایدر. اك دقیق تحلیلجی ، اك نافذالنظر مشاهد ، كندیلرینی سوق و اداره ایدن غیر شعوری سائقلرن آنجاق پك آز بر قسمنی كشفه واصل اولورلر . شعورلو افعالمز ، بالخاصه تأثیرات ارثیه‌نك تشكیل ایتمش اولدیغی بر هیولا Substratum دن صدور ایدر . بو هیولا ، روح عرقی تشكیل ایدن لایعد بقایای اجدادیه‌یی احتوا ایدر. افعالمزك اعتراف اولونان سببلری آرقه‌سنده بیلمه‌دیكمز اسباب خفیه بولونور. هر كونكی افعالمزك اكثری اكلامادیغمز گیزلی اسباب وسوائقك اثرلریدر.

بالخاصه ، عرقك روحنی تركیب ایدن عناصر غیر شعوریه سایه‌سنده‌در، كه بو عرقك بوتون فردلری یكدیگرلرینه بكزرلر. تربیه ثمره‌سی اولان عناصر شعوریه بالخاصه بر وراثت استثنائیه اثری اولاراق بر عرقك افرادی یكدیگرندن فرقلی اولورلر. ذكالری اعتباریله بری برلرینه غیر متشابه اولان انسانلر، بعضاً عینی سوق طبیعیلره عینی احتراصلره ، عینی حسیاته مالك بولونورلر. دین، پولیتیقه، اخلاق، محبتلر، نفرت Antipathie لر الخ كبی حسیات حوزه‌سنه داخل بوتون شیلرده اك عالی انسانلر، عادی افرادك سویه‌سنی نادراً گچرلر. مشهور بر ریاضی ایله قوندره‌جیسی آره‌سنده مناسبات عقلیه‌جه بر گرداب ، بر اوچوروم اولابیلیر، فقط سجیه و اعتقادات نقطهٔ نظرندن فرق یاهیچ یوقدر یا پك ضعیفدر .

حالبوكه غیر شعوری طرفندن اداره اولونان و بر عرقك سالم Normal افرادینك اكثریسنك تقریباً عینی درجه‌ده مالك اولدیغی سجیه اوصاف عمومیه‌سی، جمهورلرده تماماً مشترك قیلنمش اوصاف اولور. روح معشریده ، انسانلرك استعدادات عقلیه‌سی وبناءً علیه شخصیتلری سیلینیر. غیرمتجانس، متجانس ایچنده غرق ونایاب و اوصاف غیر شعوریه حاكم اولور .

اوصاف عادیه‌نك مشترك اوصاف حالنه وضعی كیفیتی ، جمهورلرك یوكسك بر ذكا استلزام ایدن ایشلری نه‌ایچون ایفا ایده‌مه‌جكنی بزه ایضاح ایدر .

مثلا فقط مختلف اختصاصلر صاحبی بر رجال مجلسی طرفندن اتخاذ اولونان عمومی اهمیتی حائز مقررات، بر احمقلر اجتماعنك اتخاذ ایده‌جكی مقرراته ، حس اولونور درجه‌ده فائق دكلدر . شوقدار كه بو مجلسلر هر كسك مالك اولدیغی او علی العاده اوصافی فی الحقیقه توحید ایده‌بیلیرلر. جمهورلر، ذكالری دكل كفایتسزلك Médiocrité لری [اوسط وعلی العاده اولان قفالری] ادخار ایدرلر. اكثریا تكرار اولوندیغی وجهله (وولتر)دن زیاده ذكاسی اولان هر كس دكلدر. اگر «هر كس» دن جمهورلر مراد اولونیورسه شبهه‌سز (وولتر) هر كسدن زیاده ذكایه مالكدر .

فقط اگر جمهور حالنده بولونان فردلر اوصاف علی العاده لرنی مزجه انحصار ایتسه‌لردی ساده‌جه حال وسطی وجود بولوردی و سویله‌مش اولدیغمز وجهله ، یكی سجیه‌لر میدانه

چیقمازدی. بو سجیه‌لر ناصل دوغار، ناصل تأسس ایدر؟ شیمدی بونی آرایالم.

مختلف سببلر، جمهورلرك خصوصی سجیه‌لرینك ظهورینی موجب اولور. بو سببلرك برنجیسی شودر، كه جمهور حالنده بولونان فرد، یالكز چوقلق Nombreك تأثیریله، فرد، منفرد بولوندیغی تقدیرده هر حالده تقیید ایده‌بیله‌جكی سوق طبیعیلره ترك عنان ایتمه‌سنه مساعد اولان نامغلوب بر حس قدرت اكتساب ایدر. سوق طبیعیلره، جمهورلر شونك ایچون داها قولای ترك نفس ایدر، كه جمهور آنونیم وبناءً علیه غیر مسئول اولدیغندن فردلری دائما ضبط ایدن مسئولیت حسی تماماً اورته‌دن قالقار.

بر ایكنجی سبب اولان سرایت ذهنیه دخی جمهورلرده خصوصی سجیه‌لرك ظهورینی وعینی زمانده بونلرك استقامتنی تأمین وتعیین ایتمك اوزره ایشه قاریشیر. سرایت ذهنیه حادثه‌سی رأی العین كورولمه‌سی قولای فقط هنوز ایضاح ایدیلمه‌مش اولان بر آز صوكره مطالعه ایده‌جكمز تنویمی Hypnotique صنفدن حادثه‌لره ربطی ایجاب ایدن بر حادثه‌در. بر جمهورده هر حس، هر فعل ساری‌در، هم او درجه ساری‌در، كه فرد، شخصی فائده‌سنی معشری فائده‌یه اكثریا قولایجه فدا ایدر. بو كیفیت فداكاری، انسانك طبیعتنه مخالف وبر جمهوره داخل بولونمادیقجه اظهارینه همان همان قابلیتسز اولدیغی بر استعداددر.

بر اوچنجی واك مهم سبب، جمهورلره داخل فردلرده، بعض منفرد فردلرك سجیه‌لرینه پك ضد خصوصی سجیه‌لر تكوین ایدر. ذاتاً یوقاریده بحث ایتدیكم سرایتك بر اثرندن بر نتیجه‌سندن باشقا برشی اولمایان قابلیت تلقین Suggestipilitéی مراد ایدییوردم.

بو حادثه‌یی ایی آكلاماق ایچون فیزیولوجیانك بعضی یكی كشفیاتی ذهنده حاضر بولوندورمالیدر. بو كون بیلیورز: بر فرد اویله بر حاله قونوله‌بیلیر، كه شخصیت ذی شعورینی غائب ایده‌رك بو شخصیتی كندیسنه غائب ایتدیرن «اوپه‌راتور»ك بوتون تلقینلرینه اطاعت و كندیسنك بوتون سجیه و اعتیادلرینه اك مخالف فعللر ارتكاب ایدر. حالبوكه دقتلی مشاهده‌لرله ثابت اولمش كورونیور، كه بر زماندن بری، فعال بر جمهورك ایچنده بولونان كیمسه ـ بو جمهوردن انتشار ایدن تصعدات تأثیریله یاخود هنوز مجهول لاعلی التعیین دیكر بر سببله ـ چوق كچمه‌دن، «ایپنوتیزور» [*] ینك اللری آره‌سنده ایپنوتیزه ایدیلن كیمسه‌نك دوشدیكی حاله مشابه بر مسخریت Fascination حالنه دوشر. ایپنوتیزه ایدیلن كیمسه‌ده دماغك حیاتی [یعنی حیات ارادی] مفلوج اولدیغندن «ایپنوتیزور»ك ایسته‌دیكی كبی اداره ایتدیكی بوتون فعالیت غیر شعوریه‌سنك اسیری اولور. بو آدمده شعورلو شخصیت نابود اولمشدر؛ اراده و تمیز الغا اولونمشدر.

---

[*] تنویم صنعی ایله انسانی اویوتان : Hypnotiseur

كتبخانهٔ اجتهاد عدد ٤٦

دوقتور عبدالله جودت

علم روح اجتماعی

Dr GUSTAVE LE BON

نك

Psychologie des foules

روح الجماهیر
عنوانلی كتاب مشهورینك صوك طبعنه كوره ، مفید حاشیه‌لر
وایضاحات تاریخیه علاوه‌سیله ترجمهٔ كامله‌سیدر

پاریس دارالفنونی معلملرندن، موسیو (راژو) نك مؤلف كتاب (كوستاولوبون)
و آثاری حقنده قیمتدار بر تتبعنامه‌سی ترجمه‌مزك باشنه علاوه اولونمشدر.

طابع وناشری : اقبال كتابخانه‌سی صاحبی
حسین

استانبول — آمدی مطبعه‌سی
١٩٢٤ — ١٣٤٢